

ИЛИА ЛАШӨРИА

СЫМШ ХӘЫҘЫ АМРА ДУ

Ажәеинраалақәә
(1990-2003 шш.)

Ашәкәтыжбырта «Алашара»
Акәә – 2006

*Илиа Лашәриа ипоезиае еиғагылоуп аиашеи ахәахәеи.
Аха аҗстазаарае макъанагы ахәахәа иазыргарц зтаҳкәо
рацәабызаргы, аиаша еснагь аҗыжәара атауа, уацәтәи амш
алақта хаақәа дыртапшуа, ахара хирхәыцуеит.*

*Ашәкәы еибытоуп 1990-2003 шықәсқәа ирылапзаны автор
иапцигаз, убарт ашықәс хьантәқәа раан ихигаз игәаҗ-цәаҗрақәа,
исахьарку бызшәала зейтәхәашьа дақәшәаз иапцамтәқәа рыла.*

АЛАХЬЫНЦА

Аапынра жәылоит, шыта азәгы изынкылом,
Асаби хәыцгы днапырхахо дыччоит.
Зны имшынхаз сгәаҗра, иахьагь шыоук зыхгылоуп,
Сгәыҗра – амәахәаста моадухазшәа збоит.

Аапынра жәылоит, шыта азәгы изынкылом,
Ацъныш шла дкым-кымуа азнырцәынтә даҳзыпшлоит.
Аха илаша-лашо лахьынцәк ааҳагылеит,
Хәеипшроугы ханахәоит, хәхьнеишагь хнарбоит!

АҢСУА ЗЫХЬ

Избоит хара, ахрақәа рсыпса сазыпшны,
Хә хшара блахкыга ишцәырнагаз хәаҗра:
Ашәахәа, мрагылара акыц өеижь ианыршны,
Ишаркаччоз ажәоан азыжь иацәа агәаҗы,
Иаусыжьт сара акьа,¹ уи наскьоит икаууа,
Сагьацәпшуеит сгәыргьо, разкумашь исзакуа?
Иаасыкәыршан марчла² ихкьазоуп хә хәдәкәа,
Разкыда-пхьашәада иаанхашоу шыта снапқәа?
Нахьхьи, арха акаршәрае абла разқәа хкны,
Ацх амати ацыпхькәа бырлашха имәанцо,
Бна шыбыстак фкьа-фкьо, аҗсаа рашәа иазкны
Акьап-кьапқәа реипш ашьанзаақәа еиннакьоит.
Ускан, игәнахароуп акарма арақәа злашоу,
Цла хәыцқәак ирықәтәиаша иароарц ихнажәжәоит.
Цаҗа, псыуа зыхьк, псы зхоу зегь рыпсы дзыршьо,
Асаркьеипш ашәышықәсқәа ркылаара ибжәччоит!

¹ Акьа – ахьшыыцба дуқәа иреиуоуп, ача узаркзом, иакзаргы иара иафоит.

² Амарч – ашәт өеижькәа зәало адәыкакач.

СЫЖӨЛӨР РЗЫ

Асар рымға каххаа иоагоуп,
Ацых жөөан лашоуп.
Аглаға¹ млашьгы кшоит, ихагоуп,
Ацсымтөроуп излашоу.

Нарцъхьюу фырхаца ишьамхы инахысуа,
Дхөцоуп дхахэханы,
Бжы-моа лаккэак ахьейхысуа,
Бжы-шьхак рыгэтаны.

Ароаш хыхьза мпахьшьы-грацкэынха,
Иахьнашьит ақэамашь,²
Кыркыырбжык хнацоит са сөйхэа,
Ацба акызшэа еа рашьк.

Харантө, Гөында лызнацэжыск еицш,
Илашоит амзаца,³
Анан Гөашья лдоуха-ныхеицш,
Сагоит мчык сыхьча.

Ацстазаара ашыкьбыжкэа,
Шьта са сзы еикэтэазом,
Хөажөарпыс иешьапышьтақэа,
Сырхуп, срыхьазом.

Сымға – хьцроуп, сымға – инымцөо,
Хранхьц, хараза,
Ецөышк назгоит соупа иньцак,
Сыжөлар рзы сразза!

¹ Аглаға – амш бзиазаргы, иаалыркьаны, иампыхьашөаз зегь шьткөцөаа, еиларгыжьюа иоазго (урыс бызшөала «Вихрь»).

² Ақэамашь – ахьзырзи аразынзырзи зхьыршоу арахөыцкэа рыла ису абырфын ба.

³ Амзаца – амзацла рчаны цөашьцас уахынла рхы иадырхөо (лучина).

ААЦЫНТӨИ АШӨА

Ацах, ацах, ацах хэа асекаторкэа шөахөоит,
Хатцла еимасабақэа шьта рыцсы ргоит.

Ахьтақэа хьатны ицоит икакэкэа,
Аапынра көөандаза ирташькьырт хагэқэа.

Аоы цьбара рталазшөа ихөмаруа рдақэа,
Ахөхөықэа «ицөыоит» азахөақэа.

Анака-арака шөахөабжкэак гауеит,
Хысбжык акөао хэа ахра ианцауеит.

Цыцхтөи аотатөара гөашөт-ацхарпа!..
Цыцхтөи инахыжыны, ханхамға, уцөкөырца.

Аибашьра хгөаратахь уаха имгыжьюа,
Хөыц аамтаз ажра дкамларцаз изжуа;

Хөцстазаара аицтөра акөзарц хагөтакы,
Хьырхөрада цөгьауракгы камларцаз бзанцгы.

Хөоуеикөшөарала хнаскьаларцаз хара,
Аөиара-аизхара гьацаларц х-Ацсынра;

Хашьцөа хөуаажөлар, инхо төымцьара,
Иазыгыжьюа изхьцхьоу, имызхьоу ртызра;

Хдуней зегь зырцшзо апыткөркэа пытуеит,
Шьала ишөыу хбираккэа хөапхьа ишөыршөыруеит.

Ацах, ацах, ацах хэа асекаторкэа шөахөоит,
Хатцла еимасабақэа шьта рыцсы ргоит.

ИНЫМЦӨАЗО АБЗИАБАРА

Сеилахауеит
Ацәа-хаа ибыкәну,
Быуаурагь ссируп
Адәны, нас аоны...
Игәцсыршьагоуп
Ага цшахь исуа.
Шәымзырха акадифа иатцәа
Бнахылоит бласуа.
Бзамәа цшқарахқәа
Мыцмыцьшәа еикәацхоит,
Быхцәпарақәа саара
Ишьтасуеит, избоит.
Срызшьыцуеит: Ибырлашхаз
Шьыжь заза злашо;
Ақәыцшра, уа бгәашәәф
Зәыхәа иатцәа кәашо;
Ааңын – инаҳхыпраа
Ицо зьеканцо...
Икаларушь мышкызны
Хгәыхәтәы хәхьнагзо?!
Ацсабара, сухәоит,
Иаумырсырц цшағьык,
Уеыкәаша, унеыжәңа,
Арцыс, игәағы.
Изнысхьоу, изнылаша –
Мацзам цхи-мши,
Урт рымәа – инымцөазо
Бзиабароуп, шәнаңши!

* * *

Издыруааз, цхьака зны,
Бантонимхан бшыкалоз.
Сыказаарын агәрәа азы,
Агәырғараф ирбалоз.

Бсинонимхар уатцә азы, -
Уи амыз, сымш, агәахәара.
Ахәхәыхәа ицәыуоит бара бзы –
Сара с-метафора!

* * *

Сымхурста – амсыр қәадш – каламла
Сзахысыр анбанқәа лацо,
Игәасталап игәыртәыгаха иәәалаз,
Сыура иатцәа, абырфын цаца зкьо.

Нас былаңшхәаа ахыназо, еишьылза
Иныхсыршәлап сыката моанца.
Уи иналганы иаазгап шарқазынза,
Шәахәацк – ашацқыра акәырцаха!

АН

(Абаллада)

*1971 ш. азы Очамчыра араион Кәтол ақытан инхоз,
иахьа зынарцә моа икәлахьоу Лиза Ломиа-Лашәриа,
илзаит 30 шықәса раахыс зхабар ыкамыз,
аңынцәтәылатә еибашьра иалазыз лыцкөын Шамил
иоымтазшәа салам шәкөык.*

*Еилкаам, иитахыз абри ашәкөы автор. Икалап,
ғьара зықәзамыз ан лгәы ахәра ицегь ипытырц
итахызтгы?*

Адуinei лашара ргәырғоу
Агәырғьаз иахәон:
«...Сан, аперронаф Очамчыра
Бысдыл уатцә шыбжьон...»

Уа-зла днымхеит иназаҳаз,
Уи иңыларәа иазхиан.

Аперрон ду иахалашо
Ан лшьал ңыруан.

«Оажәижәаба шықәса дузза
Иҕамыз ңьаргыы зхабар –
Шьюук-фьртлоит: «Ҕ-Шамил
Дыжәдырру дыжәбар?» -

Ицоит хара адәығбақәа,
Аамта аңырқәа цәуа,
Штақәак разкыла иртәуа,
Даеа штақәак тарцеуа...

Шьта шыбжьон иахысны
Амра лада ицоит,
«Абар, абар дахьтыңыз!»
Шьюук рыба иажьоит.

«Уи диеиңшзам, с-нанраа,
Дқәыңшоуп сара стәы,
Ишәычхагәышьа, шәәқәшәеит,
Ирзуам уи сцыхәтәы!..»

«Абар, абар дахьтыңыз!»
Даеа шьюук еишьтан.
«Дабакоу, нан, сара иңсыша,
Иңсыша сара, иан!..»

Ашәәпшь азыжь мраташәара
Разкы мрак шыабон.
Ан лгәыгра жәәан дшацаңшуаз,
Лыбла ааңсақәа шабон.

«Фынтә жәаба дырхысп уажәшьта!» –
Уао быргк дынкахәцт.
Аха дихзызоит ан лңа,
Дхәычуп уи дышхәычың:

«Мап, уи иакәзам, снанраа,
Дқәыңшоуп сара стәы,
Ишәычхагәышьа, шәәқәшәеит,
Ирзуам уи сцыхәтәы!»

Ицоит хара адәығбақәа,
Аамта аңырқәа цәуа,
Штақәак разкыла иртәуа,
Даеа штақәак тарцеуа...

Амза ашәәхәа роашхан,
Инықәеит акатран.
Дырзеитамгеит ан дахьгылаз,
Даанхеит дбакахан...

Адунеи лашара ргәырғо
Агәырғаз иахәон:
«... Сан, аперронаә Очамчыра,
Быспыл уацә шыбжьон...»

* * *

Р.Қ. бахь

Ах, сыхаара, зны боагылашт,
Бзыниакәаз цқәа агәра бымго.
Халашьцарақәагь неикәылашт,
Урт цқәа бнарылапш ак бымбо.

Иаашаргь иббашт иҕьантазза,
Ацых ашәы кас наххәаны.
Харамк днабәәпшып дышхазза,
Бшьыцгара иамаз ихәәены.

Хғәы зладууз, хазцаеырбоз,
Уи ҳаамта ныхуа тынч бнатәап.
Нас ибдыруааз, зегь шхацабоз,
Хагьшазымхоз уи агәылшьап?! –

Иакөгөыгуадаз абри абыза?
Узқөымгөыгра иагья калап!
Ибывыршыааз ба бхатө ыыза,
Сыкамзаара бгөыроалап.

Ианшөазызо хдуней рыцхагь
Иахахьчаз хапсы ахтынцаны.
Интабгазаргь шыоукгы рыцха, –
Хара хтөггы зхыузеи иөакөаны?

АРКЫЛ СРАЗК АМБАӨ

Икөеицеиуа ашьха төыла
Ашара шөапшь ианацрас,
Апкара хөа өырххыла,
Снаскөоит хдуней шара сналс.

Исхыцөо-инасылацөо
Пша көандазак тыстысуеит.
Хыхь Цанаө адөы иацөа
Атеатр пардеипш иаатуеит.

Иахья хдуней ссир асахья
Исызбацөкьом сызхара.
Амахө ссақөа иргөылхаха,
Иаөуп хшөахөа апытра.

Өхөара кьаө апарцалыкыгы,
Хдөыкрындөаө ипырпырлоит.
Уарла-шөарла атларкөыкөггы,
Цлак ибажөхаз арцдалоит.

Ишхыц ихыуп икыу-кыууа,
Шьха уарба дук хараза.
Хзиас шыкыркөа ирхыууа –
Ишцац ицоит аекынца.

Аңсаа рах, о, ауарба,
Иужөхьоузеи зака хшьа?!
Псымтөроуп, нас, уаха иарбан
Иулоу уара казшьас?

Иахьазы узыргөакуеи
Угыжьлартө еипш уңшаха?
Иумбозааитшь хара, хөдакантө,
Зи-мшыни зегь шыаха!

Ауарба, о, ауарба,
Уахамлалан угөрөаха.
Аркып са сразкы амбаө -
Инташөаанза стоумырхан!

АЦЬ

Ахаракраө аңсацлақөа ажөан цзыпссо,
Зыкө царқөа ашырпаз ашөахөа капшь иашөыз
Рыцака, аарла игылоуп зыбга хөоу
Аць цла, амш бааңсақөа идражөыз.

Ибылхьан аөөахөа, дунеиказ ишгьацоз,
Еилкаам нас, афымацөыс зхыысыз аөөипш!
Аха агөапшь ду иазынхаз цсыхаак ныкөцо, –
Иакуп махөтак хахаза Иисус инапеипш!

АЦСАХЫ

Аргама уа хуцсахит,
Аибашьра ду ишналагаз.
Нас уи акамеипш уахөит,
Унарылашөөит «икьалақөаз».
Уаанза уа ушөахөахуан,
Хаңсуара бзия иубозшөа,

Азә дшынхоз унхауан,
Кыысда ус уаанхозшә.
«Рыңсеиңш бзиа урбацәкьон»,
Аға имацуарқәа икәылаз,
«Цсахрыла иеиқәырхацәкьон»,
Узаазаз ҳ-Аңсынтәыла.
Ҳшааилгаз еиңш убналеит,
Уцеит афеиңшгы унхалкьан,
Аха цсахык иеиңш уанхалеит,
Ҳа ҳтоурых цабырг адакья!

АДАРГАНЦЫХӘ

Ари ҳдунеиаә аңсаатәкәагы еиңшым.
Икыжуеит акы – аңсы қымқымуеит.
Ак цсхаңсжьуп изышьтоу – өак атахым,
Егы – шәәхәәууп, абжы хаакәа ҳныуеит.

Урт раҳ уазыңшыр, ус башаза иңшым,
Ҳтәы-ҳамаа агоит инафьцак.
Амрагы хнаөеит, иаҳнарбарц атахым,
Рыңхай нанамгеи иҳаөазо иҳаңалт.

Акы еимцарсәууп, аргама цөгьаршәууп,
Өак ҳхаңыруеит, амаалық иөызоуп.
Егы, - Абраскьыл дзыргәаз, – мыцхәәууп,
Ацыхәа ырқәәңқәәцуа иҳаңызоит!

* * *

– Игәы итоузеишь? – иуазыруа
Еизцаалоит шьоукы.
Уи дзеихсуа рыздыруам, -
Дкылаңшуа шәәқьк икуп.

Зегь шәазызо ихәәңшуеит,
Иахәәңшуеит ахтыс.
Дкылаңшуеит иара, дкылаңшуеит...
Ишьуазаап акармацыс.

* * *

Адунеиаә ирыңхәроуп
Ууа, уқәла азәы дтахар.
Иара убригы уанышәароуп,
Угәы каумыжьроуп, иатаххар.

Адунеиаә ирыңхәроуп
Умч еиңашәар, учмазаохар,
Аха, уи ацкыыс еиңәоу гәәкроуп,
Угәңхәырқхашьаган укалар.

АХӘАҚӘА

Афьжә-сыжә хәа еишьтала-еишьталан,
Амцабз хәәкәа ажәәан иалалт.
– Икалазеи, анаңьалбеит? –
Хәыцрашәк тысуеит сгәәца италан.

Иахья иаазқәылаз, поетцәак
Хәала аетә кыдырхуеит.
Иахья иаазқәылаз, поетцәак
Агалактика ртәылахеит...

Амала акы зацәык сгәрооит,
Сгылаз, ма сңоз еырххыла:
Ҳамра зацә рыцкьар хәа сшәоит,
Ахәәкәа зегьы неицылар!

АСАРКЪАРТӨАӨ

Амца кроекъад апырцөкөа архахон,
Ицыр-цыруа ацслымз төон.
Асаркьартөаө ирөион асахья:
«Акөата амшын иацөаө изсон...»
Аказа иказартөаө ак налкаан,
Апхзы азкеитөон есымша.
Игозшөа, ацстазаара мшын иналцаан,
Ицснырхагаз ачахөаша!

АЦХЫН ШЫЖЬ АСАХЬА

Ашөацшь мца ахьалкьоз
Мрагылара былуан.
Инзаалан азиа-асаркья,
Ахракөа рьедырхьяуан.

Пша көандак ацсабара
Иахан, саныцшы
Абгы иацөақөа хөмаруа
Идырцөон рцөашьы.

УАЦӨТӨИ АМШ ЗТӨХАША

Сзыхьчо ианаөагыло сара стазырхо,
Аиаша ухьчашам уоагылан.
Дөакуп аргама ускан иурххо,
«Аду» игөаанагароуп узыдгыло.

Ажөоан гөы ацша ианачьюлакь цтала,
Иазмырхакөа, изыдыдри агөақь хөа?!
Аха уацөтөи амш зтөхаша, узырөла,
Дюагылоит ари адгьылаө, зегь шөцасхөа!

СЗЫЦӨШӨӨ

Сара ахра сөөалоит мөа-па хөахөала,
Уахь сынасыц сыпхьоит сцарцаз гөыгөгөала.

Сыцака ыыртуеит: «Ухал, уласы!»
Сан леицш Ерцахө шла иакьоит акасы.

Уажөы-уажө саатгылоит, баө-баөы сеиөышөшөө,
Мап, са схазакөзам, сеидароуп сзыцөшөө!

Ө-МЦАК

Ашамтазшөа төаха-пшыха
Рымамшөа инасывкьоит.
Срыцхамшьа сырөыхан,
Сыкөа-смагра интыслоит.

Мчыкгы сыцгөоит: «Уцала!»
Еижөыстоит ө-мца царак.
Амца узырцөар мцала, -
Иаанхаз зегь гьацароуп!

* * *

Икөсыргылоит азцаара:
– Бызустада, ацшза, бара? –
– Уанаргөакуаз зны агөыхь,
Узөыхөоз сами азыхь!

Сеитөацаахуеит сара:
– Бызгылои, сыцшза, ара? –
– Сөынасарц уацөы зны,
Уахьяангылаз инаркны!

АЦӨЫҚӨРҚАҚӨА

Ирхылтуазеи абжы хәа, еилашуеит агәара,
Амч еикәәтәәқәа ирыжәлан, иаәуп рыцшәаара.

Иалшозеи цөқәырқа затәк? Агаәахьтә сазыпшың,
Реибарк дара еицымзар – изымшынхом амшын!

СГӨЫ АШЬАШЬАЛҚӨА

Избоит, сара саапың беибанаркуеит амцеипш.
Гәырғалабжышк пәеипхеиуа ибәанахәоит азазеипш.
Нас хышәахәак изалымцзо иналазуеит цәара бхәамц.
Сыпхын ахьантарагы-анбықөыгәгәа, баргәамцт.
Быгәрымуеит тагалангы, бнацалар пәәәкәак.
Ибыршәлоит хәалатгы, ицәнарцәазшәа бкәәкәа.
Ишпәзури, нас сызыңгы разкык еипш ибтәазар?!
Сгәы иаәыгоу ашьашьалқәа – лымхәрыюха бырхаанзар?!

МРАГЫЛАРАХЬТӨИ АШӨШЬЫ

Ахы зыкәшәаз гыгшөыгк ашьа канаркөкәазшәа,
Икапшьза өада асыпса инаәыст ашәахәа.
Хацарпыск настха көаккәә махәра иуазшәа,
Ерцәхә харак хтырпашк ахаршәуп икахәхәа.
Нартәа дүкәа реипш, ахракәа еикәагылоуп,
Рцәа-ржы көалзы мацәан иушәуп сшьам, Ацсны.
Апшзараз-Гәашья лцәа хаа зыкөнылаз,
Хәпцтәзаара хәашь асценаә иаабоит бақаны.
Аха сара сгөымшәәкәа, цқәа блацарла шәнапшы:
Избо шьямөоуп, ианышәхалакь – мрагыларахьтөи
ашөшьы!

АРӨАШҚӨА РДУНЕИ

«Ахахаира амарца!..» Ацсыуа шәак тсыркәап,
Сара сзын акәәп – иазхөыцуа идсырхәап.
Ргәы иасырғап, агәрагы дсырғап,
Гәнахәала разкык шзыкамло цәаргы.
Макьана сгәы ахәрақәа мґац еимашьшы,
Аха сашәәкәа мхәәкәа сызтөом сеикәшөшы.
Шьта сгәы-сыпсы зегь бзиабарак инац,
Разкынбанла икәстәп сыпцтәзаара ақәад.
«Ахахаира амарца!..» Ацсыуа шәак тсыркәап,
Сылшарақәа ааицылар – исырхәцгы сырхәп.
Арөашкәа еибак-еобафо ирыбжәзааит геи-шьхеи,
Дарбан урт ирпыюлан ирымпыцзыршәо рдунеи?!

АҒА ИТҢЮРА

Амшкәа цәыуо ицоит иниас,
Ахылөа хчылоуп Гәмста хзиас.
Ихнаххяз ацшқәкәа анамба,
Ажәоан хәашь ихыцт ауарба.
Ан лпәзатцөы дышьны длымцоуп,
Уи зшьам зхы нақөызцәз қәрахьымзоуп.
Гәрөала дытөны аб днеиөеиуеит,
Шьоура идөықөлеит аишьцәа еидгыла.
Аға шәаргөында шьта дгәәтеиуеит,
Ацхкәа ипылоит ргыгцәа ргыла...
Шьтахька деитәцраз дгылоуп дшыюра,
Ала асәсеипш иаапшуеит итыюра!

АҚӨЫЦЬМА МЛАШЬ

Икаууа мраташәара иацтахоит ашара,
Ахра хараккәа шөцөыуо рыбақәа қапшьхоит.
Пхызла еидарак, атуць еипш ихьантараз
Рбылгьо, марда еишьылк инаәызгарц сөеихоит.

Амза шәәхәә зәәазхаз ихыи-разныцсараха,
Лада амшын гәы ихнаршәлоит иқәцоу ауархал.
Ус қәыцъма млашык жьышуа сымәә пхәа ижәылоит,
Ахы ашыа иақхьәо иаины инаәәагылоит.
Шьта сақхьәка, сышьтахька, арбгара, абылра...
Хшьә арблақьарц иааыццит ақәыцъма млашы атра.

АМААЛЫҚЫ ИШЬТАҚӘА

Адгьыл раз дахыкәсуаз ацых ссир иеалак
Ишьтақәә аанымцзо инхазон итыәә.
Усынтәи дгәырғьә ахәы иацәахь дхалон,
Итака еилаарцыруа изазон әә...
Аха енак уи иибаз амаалықь дархагеит,
Ихыцгы хәымпал тарк наәашәеит икахәхәә.
Уинахыс ажәәанахь имцәыжәәқәә дхаргалт:
Ишьтақәә ауаа ршьала итәхьан ихыхәхәә!

УАЦӘТӘИ ХДӘЫ ЛАША

Ацьал –
ақсуа шәәқь ахызатқәә...
Ицәәа-цәәауеит, адгьыл
ажьы кәымшәышә тжәәуа.
Шьтахька –
ихатгәынхаз табиакәәк,
Ааныркылт сәызцәәкәәк...
Амра ду ашоура хеуп.
Сара ажәыларә саәуп -,
Аибашьра мца ахькашуа,
Исақгыло зегь шыәәуа;
Сыхьз нархьыортә геи-шьхеи,
Ахьзи-ақшеи рзы ақәпараз,
Сынтаиеит табиак снейн,
Уацәтәи хдәы лаша ақәлараз!..

АИБАШЬРА – АДИБАЛ¹

Қыцқыцъроуп, хыцхыцроуп...
Ианбақәлари еихсығьра?!
Шьта хдунеи даньцроуп
Ацьныш лагәыгра!

Артәә–еиларш цәырцуеит
Абз қацшьқәә нхәыцго,
Агәарақәагы иткәәцуеит,
Дгьыли-жәәани рзызо.

Агыгшәыгхша – ақәыцъма,
Зьжәзы шхам еинылаз,
Шьароашла даньцма
Ақәыларә-моә дьзынылаз?!

Иахьоуп ианыкоу –
Адибалтқәкә ззырхәә,
Хәидгылан хәзжәылар,
Убасканоуп уанхьмыхәә.

Аибашьра еилашуеит
«Абз қацшьқәә» нхәыцго. –
Иццышәха зегь былуеит,
Дгьыли-жәәани рзызо.

Агыгшәыгхша – ақәыцъма,
Зегь зыршанхалоз,
Дышнеиуаз ицәхәызма,
Гәмыстака дышхалоз?!

Қыцқыцъроуп, хыцхыцроуп...
Ианбақәлари еихсығьра?!
Шьта хдунеи даньцроуп,
Ацьныш лагәыгра!

¹ Адибал – ақсабараә ишәартәу хтысуп, урыс бызшәәла: «Вулкан».

АРИ ХДУНЕИ

Ауарба ажыа хэчы шьткэыцэаа иагон,
Гэбганс иаутоз – уи уарбан.
Уааы доумбеик доацыхх уао рыцхак дтаирхон,
Уаангыл, уара ахэымга, еи, уарбан?!
Абназахэа атлазацэ иакэацэи ихнажэон,
Абахчаазао уи атла ишнеирхаз икэафэа,
Қэыцьмак асыс маалық ахэда пнажэон...
О, анцэа, зегь хазшаз, уабакоу, уабакоу?!

АЦӨАЧЧА

Иқяаптажэахаз хкаарак афы, ахэынхыц,
Исыуапыжэа цэацчак ашэтыцқэа нкацсоит.
Шьта агэмыркатыл мағ иахнарцэахэаз аххэимхэыц,
Уи амахэ мчыдақэа икэеицеиуа ирхацсаоит.

Игэрөахаз хамшгыи зиасха иқэпақэслоит,
Уи шьарөашха икэеикэеиуа хгэыгра мшын иафакуп.
Ацэацча рыцхагыи ус ибнакза имөаслоит
Ишазыпшу игэаф-цэафуа еихахаоык ичақы!

* * *

О, исгэалашэар, стазызоит сцэа,
Сгэы мыжда цоит, ицоит интып...
Срылсит изулак еилажыыз ацсцэа,
Гэмыста хзиас ылызхыз зқэатыцс.

«ШӨЫПҚӨА ЗТОУЗЕИ?»

Апта еикэара рыенылархэан,
Сара сиецэахэа нкацэеит.
Хгэадуря абааш наргэыцэахэа
Ацых лашэқэа ныцхэатэеит.

Зееибызтахэаз ханла
Ибылуеит хэахтны-қалақь.
Ихацэажэоит бзарбзанла,
«Зегь иашоуп» хзыхтныркыалакь.

«Шөыпқэа зтоузеи?» хэа инахзыцкыан,
Харшьахаит, ихаграгылеит.
Ленин дуззагы ихы нхыцкыаа
Хашта дынтадыргылеит!

НАРТ-ЦЛА

Муса Шанибов иахь

Нхыцаа ирбон,
Аахыцаагы ирбартан,
Фартынла изазон,
Тагалан, фа-чамтаз.
Адац-пашэқэа цэахзан –
Храчапаран изэахарстаз.
Алацшкэа рзырхан –
Шөы-моак, шөы-моахэастак.
Өашьюукгыи уи ашөшьыра
Иеиөазалон хыбрас,
Ха хбахча еижэхашьшьыра
Ахыцэара зыцсықэараз.
Аха хара х-Нарт цла
Шьта, абар, хайднакылоит,
Изымдырзо хьацра
Сасрыкэа дхацхыагылоит!

ЖӨЫЛАРОУП

Хэымцада иуцылоит хратэыла,
Ацых уапекэацэа ашэцаны.
Хамра бжэазт, цэара ианкылоуп,
Алакыца ссир жэагэаны.

Ароашкәа дагәоуп, җыртуам,
Асынакәоу җамоакәа ачыют.
Аңсымтәра аблакәа хызтуа,
Ашьажәцәа-еимцарсцәа еипҗныют.

©-дунеик рыбжьара ибжьаршәу,
Лахәа-мцәыжәоак ахакуп җ-Аңсны.
Нас җаңсҗазаарагы заршәуп,⁷
Ахымоаскәа цоит ицәаны.

Азаоә дҗагылан: «Амла!..»
Иан илызәитүеит ахәычы.
Дгыли жәоани ироузар гәалак –
Иаңсахрызу җразкы ахафы?!

Ус җқәыпшра наскәоит еырхыла,
Алабжыш пкышкәа аәаңсоит.
Азнырцә еилагыжьроуп, ашәагаршра,
Җтәы-җамаа җамкәыцырҗарц еихоит...

Нак оада икәтәогы җыртуам,
Җаңҗзашала ижәпахеитаз рышша.
Шьҗа ихыртша рымазакәагы хыртуам,
Җажәлар рыгәнқбжьы оанагоит аңша.

Җәымцада иупылоит хратәыла,
Ацых уапәикәатцәа ашәцаны.
Җамра бжьазт, цәара иаанкылоуп,
Алакыцә ссир жәагәаны.

АХАЦАРАШӘА

©-гәразк рзы аипыларә псшьаран,
Амза аезааршә ақәыпшра азха аңа,
Ишаоазоз арпызба икамчы аңаңа,

¹ Азаршә – агәакра, арыңҗара.

Инеикәбгоит ахысбжьы, ирзызо җрачаңара...
Уиижәҗеи агәакракәа иахнагаз ахаршҗны,
Дыроегх ашәак азцәыргар җқармаңыс,
Ускан ақәылаоҗгы иоурызеи мчыс,
Игыларцу җа җқәыпшра ашьамхкәа арсны?!
Мап, хтырңеи-касыши ырңыруа җарха,
Җаиашьара агәашәкәа аатып шьҗа лассы,
Ахаңарашәа экаоыр, еивызго җаңсы,
Җазцәымҗкәо рдуinei зырзызало бңьархап!

СЫМШҚӘА РХЫЛӘА

Абңьар скын, иахьагы иступ,
Царбелцас җшьажәра дафуп аңа.
Аңьныш, зполитика мзышәфку,
Җбакакәа дреихс икәитцеит ирҗга.

Абңьар скын, иахьагы иступ,
Җаңсадгьыл хьчатәуп җаңсы җанаңы.
Афашизм бга җжыфара иәфуп,
Җзеидгылар, уи цароуп хланңы!..

О, сымш лахышәышәкәа, еиҗахәатәуп шәзыңсоу:
Сабңьар интышәшәаз спатронакәа реиңш шәақсоуп!

СЫМШ ЛАША АШӘШЫРА

Амра – җдуinei аңсабара бла заңәны иахаз,
Ашьыңцәкәа реиңш шыжьаахыс змырхәага зырҗәуаз,
Аәыю җәа инарсуа шыьбжьагәы «алабашья»,
Игәшьҗыхгаха ишоаңгәоз имааңсазоз мхашәак,
Мраҗашәара иоавңалт, цьамңазҗрак цкыаны...
Избоит шьҗа ишыңсуа, кык-фыкда ишьабаны,
Алабашья ңар зычҗаз, сымш лаша ашәшьыра!

СРАЗКЫ АМШ

Кыр зхысхыоу сдунеи лаша
Аныкөашөа ласзам.
Сызхырмагзахьаз сусқөа
Еикөлазеит цөа змам.

Иахьатөи амш ахыхөараз
Исзишазар ҳазшаз,
Атцх лашө еикөара схыган
Са сзы акөзар изиршаз;

Схьаакөа зегьы ирхьаахан,
Иснымшөазо алушөак,
Сызхаанхаз уи саамта –
Изахөарыз даөа ашөак?!

Саанөасуам, сцоит сыөкьа-өкьо,
Иназгоушөа азхьампш,
Ишөкөскьарашөа исцөыжөгаз –
Испылаша сразкы амш!

АХЦЫСТАӨ

Дыөкьа-өкьо днеиуан,
Лхы-лөы лашон,
Лара лымш иөыхөа
Ахцыстаө икөашон...

Ицзозеи уиижьтеи,
Дылпырцт, еибашьран,
Жөсан лашьца рцөажөо,
Иөаскьон ҳаирпланк...

Аиааира... Хьзы-цшала
Аибашьцөа хынхөуан.

Дыкамызт. Иө рыцха
Хырқөақөо инацшуан...

Хөцрашөк дрылоуп
Дыроөгьх иртытуа,
Гөыграк лгөацахьтө
Акөиц еипш иаахтуа...

Убаскан апкаө ҳөа
Игеит камч бжык,
Дытрыст аф лысызшөа,
Игылт лхөы-лжыы.

– Ох, сымш устааит!..
Лыхцөы шыкьыр пытлеит.
Хацарпыск иөыхөа
Ахтырца өацө акьеит.

...Апша иартцысуан
Ацсабара-ацөкөырца,
Илбон дышьтыцраа
Дахьцоз лара лца!

ХГӨРӨА-НАКӨОУ

Амацөыс – ахөа ццышө-ахра агөы иөалкьан,
Еимгеимцароу лашарак ашьацраө иканарбоит.
Ицнашөауеит уахак ацых лашө адакьа,
Адыд бжыгы – мыцхө еитцоу абцьярцас инеикөжөоит.
Ускан, цсгаха умоурц, ихчылаз шьоукы рсаба,
Угөырцса-ақөаршөымлашь икөзөзөаан иагоит.
Уаргы уцоит, ибоу рахөыцкгы аларшөзам укаба,
Утөы-умаа шө-зхыцрак ирылугарц уқөпоит.
Харас иамои, нас, ажөоан «албжыш» кацөазар?!
Ари ҳдунеиаө икаларцу еибадыруа төи-малшы?!
Лак иажөша зы зтамыз ҳкөаратцөкьа цөкөырцазар,
Зны ҳзырзызоз хгөрөа-накөоу – зытуеит ауп, шөнацши!

ҲАРА ҲШАРА

Ашамташшәа еицыхуа ашәапыцьяа рыххәа, –
Ароаш ахцөышықыр шәахәала ианахәа,
Амза хиаалан ицеит инкакәкәа.
Убаскан ага цша бгыжәкәак ҳаракуа
Ишәеиуаз, ҳара ҳшара нхәцацчан ахәеицш,
Инахыпрааит ахра ишьтаз ауахәеицш!
О, ҳшара блахкыга, ихиахааит шьта унаршә,
Ахыц еицш еицысхыз – сара сиааира уанаршә!

АХЫНХӘРА

Ақяақта иахуп аты кыууа,
«Лассы имшандаз!» ахәоушәа збоит.
Аибашьра ахәрақәа хыу-хыууа,
Скәәкәа инкыдца са снаскьоит.

Пхәыс хпарак леицш исалацәкәысуа,
Иангылоуп лашарак хара акәара.
Уа хлашәага рыцх шықәас-зысуаз,
Ианыцт, иахызааит х-Ацсынра.

Абар шьта ашара ааскьоит мшыншәа,
Иахзеицшу разкыла геи-шьхеи лашарц.
Зны бынсыжьзаргы, икамлац бнасцыршәан,
Гәырғьарак насыцгәоит ба бышка сагарц!

Хыхьза уарбак цоит инасхыууа,
Сгәрәа зегь цстхәак еицш исыхнацоит.
Аибашьра ахәрақәа хыу-хыууа,
Скәәкәа инкыдца са снаскьоит!

ДЫКОУМАШЬ?!

Икалап дыказаргы о, цьара анцәа,
Аха дахьыкоу ҳәа зәыр ишәахәхьоу?
Арахь инхаркәало ицхьазала унацәа,
Иишаз рахьтә еиҳауп итаирхәхьоу.

Адгьыл шәазызоит, амыткәма бжькәа гоит,
Агәыла изы агәыла дцоит ажра жуа.
Егры нырцә алашәагаршра еибархәагоит,
Дарбанушь дыроагьх убарт рхы зшышьыуа?

Ацсны ацсабара иасны ахшьаара иәәуп,
Гба еиқәацәа дук зыхгылоуп ҳасқьала,
Акәты ашыгы ашьапхыц ицнахырц иәәуп,
Анкьа ҳазлакақәаз шьтарнахыс урызхьла.

Азынра зынрам, аапынрагы – убас,
Ҳацыхқәа кәрааншәа иаххоуп иббаза.
Лаца-ыкам, рашәа ыкам, ихамои гәгыртас,
Ца змам атыша ҳзыцшумашь цақаза?

Икалап дыказаргы о, цьара анцәа,
Аха дыкоуп уи ҳахьыказам хара.
Ацнышцәа рәагхьа дацәшәоит иара ицәа,
Еиҳау ифь еицоу ииташам фиарак!

Ааи, дыкоуп, дыкоуп, дыказоуп анцәа,
Нас изцибакааи тәи-млашьи рыхәдацәа?

УАҲА СҲАХЗАМ

Издыруеит, зегь здыруа сышреиуам,
Аха сааигәа бангылоу – сгәәтеиуам.
Мыцхә сыблақәа убаскан ицархоит,
Ажәәан иалоу аецә блала срыхьзоит.

Ақиара – амра, хдунеи ду зырқо,
Иалоуп мчык, имоашьо – сеиқэзырхо:
Ипшқараху бқышқәа, изымбац гәызрак,
Хразкы лашаз ибырччар, – уаха сҭахзам!

ЛАРА – САРА СИААИРА

Ашара иахыртцәо сашәа, иасырхәоушәа ақхарца,
Ашәахәақәа ирфышьлоит са сгәахәара ахыц.
Аибашьра баацс ипнашәаз ирыхьзарцаз игәкза,
Уахи-ени сдунеи аца – инацызгалоит быжьфьыцк.
Аоада ицырцыруеит ахра еишьыл ахафьы,
Нахьхыза ақша кәанда маалықк дарцыслоит.
Ишахызааша хзырдыруа инагәцарз шыоук рышәшы,
Мчы гәғәазак ххалан разкымран илашоит.
Шьта дазнеирц сҭазаара, игоит сразкы лыбжы:
Алапшхәаә дгыли-жәани ахьеиларсу хара.
Уа, ицоадоу аҭсҭазаараз, ашьтыбжкәа рымшын–
Дагәыларшәуп лара!

ИСКУП САРА АҶСҚЫ

Сқаадыш акы наньсцоит, исцәағәоит еазны,
Акәиц еигш инхәыпцачарц цәахәа ссирк разкны.
Крызхызгахьоу накәоула ахра чаҭа тахәхәоуп,
Уи плакымцан, аецә ррыпхра аҭаҭсоуп.
Уа исанахәарц аҭахушәа пхьақатәи суахта,
Амза ахафьы шәытаза ихыпшылоит слакта.
Хараза, шьхазисшәа, иқәҭа-қәслоит сразкы...
Ари аҭсҭазаара айдаураф – икуп сара аҭсқы!

САРА СЫҶСУА МЦА

Ақәа ауаз, асгы леиуаз,
Идыдуаз, иагьмацәысуаз.
Ақша асуаз ифартынха,
Иааирала инеиуа среиуаз.

Аха сара сыҶсуа мца
Улаша-лашо уцеиуаз,
Хәауа дұтаз дапшәымаха,
Хәага духызаан днеиуаз!

САХЫЛОИТ ШЬТА СЫОНЫ

Иацы акән, икәба-кәшәо наскәа ақхын,
Хдәы пшзахь иаанагеит ақәараса.
Иршанхагаз ашара ссир саалцын,
Бара бышка сеыжәлан сҭон сыфкәаса...

Уажә ихыблаа-фьыблаан ишьтоуп уи хдәеитцых,
Аибашьра мышьтацәгәа алабжыш хзаазгаз.
Избоит шьта хәцх лашәқәа рәанеитцырх,
Са сгәытхәқәа рцәыргараз маалыққас ишсызшаз.

Шьта идыруп уи амәаду сыззааихьоу,
Ишатәабымбоз урт сымш ауқәа зыҶсаз.
Иббарцгы бҭахзәцәкәам, о, сыззаааихьоу
Срыцхарақәа бырлашха сәақхәа ишкаҶсаз!

Ағара иәәуп ианыбцахьоу сара сгәы ахәра,
Оада аиааирашәа хәапыруеит, иахзыршаз разкны.
Хәилызшьаалоз ххыҶцит, ирықәымкуа хәацра,
Фырхәцәк дшахылахьоу еигш сахылоит шьта сыоны!

ЗЕГҢЫ РЦАСҢЫ

Саанҕасуам, о, саанҕасуам,
Исусу акаҕы.
Схыпшагь баша игҕасуам,
Игыжыыхынхәуа хдәәҕы.

Сымға цоит имоашьо,
Икәарацозаргь есены.
Дызустада аҕхамшьа,
Исапгылаз забцъар кны?

Сажәа ахеипш икшароуп,
Икалартә ицоураны.
Зегь рцасгы иазшароуп, –
С-Ацсны пшза, с-Ацсны!

АЦСРЕИ АБЗАРЕИ

Цөгьей-бзиеи хрыцуп –
хнаргоит еырххыла,
Хаамтагы кәнахшьоит –
иахьагы, уацөгьы.
Аха ацсра мыждагь
ырпшзатәуп иирыла,
Иааицрухыр аобагь –
дзыкалом ауаоҕы!

АЦӘҚҰЫРҚА ЦСЫМТӘҚӘА

Ацәқұырқа хәашьқәа агәара-гәара хәа
хамшын лашә изхылалон,
Хгәы зызхәауаз зегь нарымехак,
еибак-еибато иаидгылалон.

Ашәипхьызқәеи алабжышқәеи
ирымбазозшәа зегь хәаены,
Адгьыл мацқәа ирхалалон,
инархьцәозшәа ишьақьаны.
Индырхацгы ҕҕаза индырхон,
ихдырцәацгы – хдырцәалон,
Агышәыгреи ацөгьахәыцреи
ишырзышәахәац ишәахәалон...
Уажөгьы сзызоит, урт ааихсыҕьрушь?
Жәангәашәҕьара ааицрасрушь?
Иныркылахьоу зегь рымпьцзаа –
рхы-рымгәыхьа шьтахька инхьатрушь?

СЫЗНЫМШӨӨ

Акыркыр хәа быччабжь
Ашәыб атынчра иагәылсуам.
Идагәахахьоу хара хазхьееа
Ишьашьалха сгәы изахьысуам.

Ацсабара асы иачьюыз,
Цыт бжык цъара иагәылшөом.
Ус, сабик ицәаабжь ацх ианыоит...
Аира ыказааит, цсрак сзанышөом!

ИЦАУЛАЗТҢЫ УХӘЫЦРА-МШЫН

Сара исзыухәалоит: «Дгазоуп,
Агаза имшқәагы пхьазоуп!»
Ас иансута уара хәшьарас,
Уцасгы сапылоит сшара.

Сара сымра – ахақьа кьақьа,
Ушнахәуаз уеипшха азарақьа,

Иудалазеи, узлашыцазеи,
Узеиҥхызлоз зеггы зуцэцазеи?

Сара исзырхэалоит: «Дгазоуп,
Агаза имшкэаггы ҥхьазоуп».
Сышьтахь, саҥхьа лашьцоуп,
Хдунеи ду шхамла икэцоуп...

Ибаша гэыҥран уа угэыҥра,
Ацныш хышлаа лагэыҥра.
Итцаулазтгы ухэыцра-мшын, –
Акэыҥгарахь сымнаҥшрыз!

АГӨАҢ

Хаҥа агөаҥ иршуан
Ахахэ еиҥш интаҳэҳэа.
Афашизм лаггы шуан,
Иафамшөарц ашьацҳэа.

Ус мши-цхи еилашуан...
Агэымхажэ игэы даҗьеит.
Агөаҥ ҳа ҳзы иршуаз
Ихаҥа днахаҥжөеит!

АИБАШЬРА

Аибашьра – аҥэыҥгара, алыҥра,
Ушөаанза – уҥөаанза уа убылра.
Неихаркөа змам ауаөы ибырҥра,
Млакрала азаҥы иҥахара.
Аиҥымра, алабжыш казырцөо,
Арыцҳара, агөаҥкра, ахцөара,
Аҥацҥажөкөа абна рыхзырцөо,

Агышөыҥра – изцазырзуа ауаөра.
Аҥсадгьыл абзиабара, аҥарса,
Аҥычра, аҥөылара, архөра.
Рахөцас аныкөара, ушьап амса
Ацазцо, уназымго хара.
Аҥсыбаөкөа хахаза еикөзыжьуа,
Аишьцөа еиөазыргыло хаха,
Ашөаргөындара – аҥсадгьыл аныжьра,
Азакөандара жөызцо иҥшаха.
Угөараҥаф уқөзырхо хлаҥшыда,
Азатөра – ҳайдгылара аҥцара.
Азцаарақөа: Ихөыда? Ишьыда?
Аиҥацра, ажөылара, хьзрацара...
Аибашьра – аҥэыҥгара, алыҥра,
Ушөаанза – уҥөаанза уа убылра.

АУАЗАШӨА

Азымлага-зыблара ду ҳаҥалеит ихышхьцөо,
Ускан шьоук ак ҥамлазашөа цөымҥа хаала ианыцөо.
Сызсагөшьоит сара стөала, снейлоит ус сҳөыҥы-зыҥуа,
Лашарак збондаз, сашьтоуп, са сымаалықцөа зегь нықөуа.
Жөоан хөашьгы оҥамацөыслоит, сызлақакөоу азмырхакөа,
Сзаакөрыларцу уажө аргама? Иаунашьтт сгөрөа аракөа.
ҥаөкөак срынкьа-срынҥазаргы, ҥсеивгарак смырбакөа,
Синышөашам зхаөы моашьо ҳсаҳөҥыр¹ гмыг ихаҥацөҥкьа.
Уаанза са сызлақакөаз – уажөоуп ианыздыр ахөцөҥкьа...
Хыхь адгылаө асыю² шьҥасуеит, уи иархөаз амахө
снамцаст.
Хдунеиаө сқөыҥшраз сызхыҥахьаз – сажөымҥазоуп
санацсуа!
Ацөкөырҥа гөаан саршөуеит, қөыцьмацас сеимнахрашөа,
Шьҥа иахөода сара сгөаҥкра? Исхөагөшьоит уазашөак.

¹ Асаҳөҥыр – аиҳабы имаҥа иадхөалоу, ацөҥгьахөара
иацөыҥхамшьо.

² Асыю – асбахцөа, аҥша ишьҥыҥссаан, еиларгыжь-еилархынхөуа
ианаго.

Хазшаз иакэзар бжь-жэоанк рнаосан дахыкэтэоу
сизгэағазом,
Ихэшәу илгҫа сыцырхыраан, гағак ахь сызхигазом...
Гҫьяака исзыпшуп адәеитцых ду, о, уахь сыпс рыцҫа
знейуазар?!
Разк зауша разк ахыкам, иқәғо ахацәә среиуазар!

ҫ-АҘСНЫ АЦЕИРА

Еибашьоык дцәажәон: «Ишәымкын цьашьахәс,
Ақәлаоцәә цоа змамыз шыны иқәжын ҫәәра.
Атоубытқацаоы дабахәарыз шыта иус?
Изхарада, қақсадгьыл зацә ҳазныжьуамызт ҳара!
Ус, иаалыркьан ҳара ҫ-Ақәә – иагьтаҫкит амацәаз,
Уи ибашаз мацәазмызт – мцалыхын!
Атынчрагы даҳәеит ацьныш ҳазфахьаз,
Аиҫажәылараз мчы хәымгак дазыпшынын.
Аха иамразо, ҳабцьарқәә ишькларцон акырцҫ,
Ачықьцәкья хысуан цьныш жәлак даанымхарц...
Ускан, аибашьра-амцакра иаалзалымхзо лытцҫ,
Ан диҳәон анцәә уи лҫазацәә далымхарц.
Агәығра лгәы иҫаршәыз иағын ашеи-шеира:
«Уаиааиroup, сарцьс, инкамцәарц ҫ-Ацсны ацеира!»

* * *

– Аиааира! Аиааира! – ҫыртүеит, абжьныора
Ахра зызымкқәә ирхалан ицнаршәшәоит.
ҫагалара – агәырғя бжьқәә ртыора
Интыпрааз ажәцар реибаркны ицоит.

Ашара ғымцәаац макьяна мраташәараә,
Аинар ижьирамцеицш уи аца былуеит.
Алапшхәәа абырфын калт цыккараә
Зегь раҫхьазатәи апкақәә зытуеит!

ЖӘОАНГӘАШӘПҫХҲАРА

Ца змамыз ажәоан еиқәара,
Иаалыркьан ҫәәгәҫахь ицыккәеит.
Агәыр за ыҫаршәзар аккара
Иаабартәеицш, ҳацака лашеит.

Ашәакгы нагәылпрааит аҫауа,
Агәырғьазқәә идырпыруеит цхи-мши.
Аиааира дузза ҳара ҫзызхьяауаз,
Жәоангәәшәпҫхәрахеит, шәнацши!

АДУНЕИ АХСААЛЕИ САРЕИ

Иссируп зегьы, лапшыла еилсыргоит
Ари адгьылаә сыкказаара иадыргоу.
Акәара-кәара хәә еисуеит, избоит,
Хдунеи агәы иатцәә ада рацәә иағыгоу.

Сара сәәеи-сжьи ахсаалеи шәеицш уомашәә,
Изсымааз иахьанза еилыргамкәә?!
Сааиижьтеи сдақәә ирташькьырхәоу ашьа
Ааизгазар, аокәан ду еицамкәә

Инҫатәарын ицәкәырқо. Нас ииасхәоу рдунеи –
Зака алцхәоу жәдыруазар еибашьрала;
Гҫы рхамкәә ирзымшарцаз геи-шьхеи,
Ишьабахәоу адгьыл агәы зацәә –
Шәырғәғәарын шәхатә шыала!

АҘША

Зегьы уреисоит уара, аҫша,
ҫара инаоухәеит ухьз-уцша.
Амца гәыжәла цәгья уацхоит,
Уи иаблыз зегь кақсоит, иуацхоит.

Азгы уеисоит, хьаасгы иукзам,
Уи хыжны иҗацауцоит инакэзам.
Җа хдунеиае уеазхәо азә дыкам,
Апта еигәйдцо иугоит ирныкәан.

Икаутәахьоузеи зака шьеи-пхзи,
Рмакахы уадхәалоуп амцеи ази.
Ацөгьоурақәа рзы енагь уеиғамсын,
Сухәоит, хҗақәитра ма уацрамсын!

Ақәыпшра гылааит гәилха ишәтны,
Афәы хаа ахьцәартә еицш х-Ацсны.
Тынч дгыли жәоани урыбжъазааит,
Аразкқәа хҗызгало мчхаразааит!

АРИИ ЕГЬИИ

Ари

Разкы змам арыцҗа
Даауцылоит дхәар-псаруа.
Дықәрыжълөм шьоук рыцҗа,
Рлақәа ишьтоуп ицаруа.

Харада ахарақәа
Дынтадыршәезеит рыкәа.
Хәылпазылагь дкараха
Днагыжълөит ионыка.

Иразроуп, гәнаҳарам
Ари ауаө дзыргәакуа,
Аөыстаа – аҳарам
Дықәтәазоуп икәәкәа.

ЕГЬИ

Бжъара иқәзам, иааихәалакь
Калатцәкьоит – «разкы змоу».
«Дырныхәоит» иныхәалакь,
Уи иажәоуп хра злоу.

Иахҗигахьоу аҗеипшцәгьаз
Лахь имто ивс ицоит.
Зыңсы цқроу шьоук реипшцәкьа
Шьта ихы ипхьазоит!

ОҒЫМТРА АШӘАБЖЬ

Аамта-зиаск, ианаамтаз –
Ахьажьеипш исхыччон,
Исхаоон зны сыңгамтаз,
Саарыхрагы иачычон.

Интабеит уи азиас –
Сразк ахахәқәа ирхьееоз,
О, зегь цеит, зегь ниаст,
Исеигьызшәа исхыччоз!

Урт зегь шьта срапысит,
Зеипш камлацыз зхьцран. –
Җиаша хыст, иагьмацәысит,
Ашәабжь хнацеит са оғымтра!

* * *

Ацх – ахымәасқәа идыршон,
Иагьсықшәон сыңшааны...
Шьта сыхәрақәа лашоит
Имыцәазо мцаны!

МЫШКЫ ИАДАМЗАРГЪ

Цъара иануцоит, цъара ианухеит,
Умч-улшара, хаилыхуа инухеит:
Шьюuky урбеиоит, цъака иугоит,
Шьюукгы млашьрала хтаурхоит;

Цъым-цъым, убакоу, хамра шаша?!
Уныкөимцозаит Каин ахгаша?
Хара хзы акөзами изуршаз?
Нас дзыхуркөозеи жөларак хазшаз?

Хахьз-хацша оада еихаразкуаз,
Хразк ду, зинла зегь хайкаразтөуаз.
Ианухыз нухит, уи ацынхөрас
Ихаумтеит даеак гөгыртас!

Тачкөымк еипш зегьы хайдзкылоз,
Хөычла-дула нацънатө хыздгылоз,
Рхатө шьала хабацөа идырхаз,
Хамч ду – амчхарацөа иреихаз!

Аха ихалшои иа даныкам?
Уи даныкам, ицоуроу акгыкам.
Агөыроа баацсцөа мшыншөа хрылоуп,
Уахгы-өынгы ишьабоит хтөыла...

О, шөарт агыгшөыгцөа, өаки сахөом,
Шөа шөызцыс шөахирцарын игөахөо,
Абылтөы нцөазшөа шөызгозгы аангылон,
Мышкы иадамзаргь, хазшаз дызгылар!

СЫМШ ХӨЫЦЫ АМРА ДУ

Ахөа кацшькөа дөыкөцо өыцха,
Амацөыс цар көиц-цыргыцха
Дгыли-жөөани ирыбжьацсоит.

Инеинкьа-өөинкьо хгөыгра ахышөкөа,
Ицсакьа-цсакьо ацөыкөбар пкышкөа,
Амахөкөа хөапыруа изазоит.
Абаз шьтнацаазшөа хашьха зиас,
Имцазакөа ус баша иниас,
Хахөи-мөыхөи лада иархөазоит.
Зегь хызгөакуаз аапын шаша,
Гөыразрала өөартны, ишишаз
Исыуапыжөа ашөт кацсоит.
Хашьха цшагы цоит итрысны,
Гөыроөи-гөакреи хара ирхысны,
Хшьа-хда италаны ицөкөырцоит.
Шьюук иргахьаз са сыхара,
Аргама иөөуп шьта өөыхара.
Геи шьхатөылеи зегь лашоит.
Хазмырбзозоз мычкөак наххыган,
Иагыюагылт хиаира иадырган,
Ацөакөа абжьыпштөык хнацоит.
Цънышк илшара иарбо ацсапара,
Маалыкк дөагыларц уацөтөи ашараз
Са сымш хөыцы амра ду лашоит!

ДУНЕИК АФЫ

Ага еишьылраө абгькөа өыхуа,
Цшак гөатеилоит ахатө казшьала.
Амч-алшара ус баша иныхуа,
Амшын былгөалоит цөкөырцала.

Адгыл ыцөоуп цхагөанымтаз,
Ацша иартцыслоит уи агара.
Гыгшөыгк уулоит цьаргы изымтөаз,
Цхьашөак иакөымшөаз хазбарраө.

Шьта ацых лашьца-өицөара ныхуа,
Ара игылашт амра шаша.

Иеага нышьтихп анхао хыхеа,
Инхаз имаҕаҕы ириашап!

Нас амахэҕаҕы нхыхеап,
Ҫцуҕа зырбеиало еыорала.
Уаргы уыхеап, саргы сыхеап, –
Дунеик ҕаҕаларым мариала!

АСАБРАДА

Атдых лашөуп, илашөуп,
Сгэы икыдхаеөит аҕа.
Ажөон гыгшэыгха иҕшуп,
Инасываҕсаит снапҕа.

Шьта са сымоаҕа кыуп,
Избом акгы еилганы.
Мчык сҕанархарц иаеуп,
Сабрадажөк аҕацаны.

САРА СЫЖӨӨН

Зны сургазоит, еазных сурҕөыҕоит,
Угөыроа, ацөкөыргда млашь, саҕылоит сымшөа.
Алада исьо, избоит, зегь цөыҕоит,
Аоада исьо – зегь тахоит иахькашөаз.
Уи азы сгэы кахан сцом ҕьаргы сҕьалан,
Сызтаху исабжыырго аҕы тынч саанхоит.
Анкьа сахьхалоз оаҕьа сызхалом,
Избац сымоаҕа шкөарацац икөарацоит.
Исхарои, нас, сыжөон, ура ула скаҕсазар?
Аха зшөахҕас сышкамбо схи агөра усырҕап,
Са сразкҕа исыхьчаз насьап, имҕсзазар,
Са сгэы ахөраҕа иөарөыган – сгөыргьабжькөа усырҕап!

АХРАҚӨА

Агөара ҕа ҕажөон лашө ххаткөацуеит,
Ҫьара гөаҕра-еицакөаҕарак ҕзадацуеит.
Ҫагөкөа шөазызоит ианаабаз иахькөшөа, –
Аҕсабара ҕахьчоит көалзушөа аөҕакөрша.

Аҕшатлакө жөылоит, ацөкөырг еижөызцо,
Ҫгөырграҕа ргөеисыбжькөа ааиөызцо.
Ҫзиас маҕкөа еилалоит, ргыгцөаҕа ргылан,
Амшын инажөлоит, аҕсра моа инангылан.

Ишөазызоит ҕадгыл, ҕадгыл шөазызоит,
Имчымхароу арыцҕараҕа ирнызбоит.
Ҫахракөа зхыҕшылоит мши-цхи ааилымхуа
Иреиҕшха ахаҕөкөа, ацөкөыргда лашөкөа ааиөызхуа!

ҪААМҒАЗТӨИ АБАӨДАН

Датөым ҕаамҕа, ҕьаргы инагам,
Акрыму-крыфао, абаөдан.
Иус еицахоуп, иус өагам,
Дгыжыит дкьыҕаха днеимдан.

Имоа харам зынза икьаөзоуп,
Нак ладароуп иара ахьцо.
Даөазө изы илшара маҕзоуп,
Ихазгы ибашами дзыҕсоу.

Абар дахьнеиуа дгагалеиуа,
Ицөеи ибаөкөеи неикөырша.
Изнымхазеит кьыҕшрак аиуа,
Имш ахьикөхөлаз анирша...

Арыжөтө ҕьбара убас адыруеит,
Уннархатөкьом, уагоит хцөара.

Зны дкрым-фрымуеит, зны дуазыруеит,
Цэарта татан ибоит ххэынцэа.

Ипсстазаара рахэыц пак ныхуа,
Кэаркэашьяк ишьтоуп икэыр-кэыруа.
Хцута далсуеит, имам цсыхэа,
Акрифоит ишифац –акрымуа!

Итаацэа абакоушь, дызэфыцыз?
Пхыз баацсзак далоуп дыхэцэырххо.
Илажэцэкья цеит ахэы иахыцны,
Ицазеит, дапшаарцаз инхо!

АШЫШКАМСҚӨА

Ахэыларцэақэа!
Кырун, шэаидгылан, шэыкапан шэырхэазоит,
Шэеивалоит, шэеивысуеит, моак шэымехак шэнаскоит.

Ахэыларцэақэа!
Зны шэеинаал-шэхибахуеит, еазных – шэыблақэа
тибахуеит,
Шэдунеи хэычы тшэахама, шэцартэеипш хама-хама?

Ахэыларцэақэа!
Шэаангыл, иауазар, исхэо шэахауазар,
Агэаг лашыца шэмыршын. Еилышэкаа, шэымпшын,
Инкааанза шэыпсызы – апсстазаара зыхызу!

АКӨАРАЦЦА

Мышцэаганшьтахь, аеырхаган
Атра интыцны ицоит.
Арха чашэра иоалаган,
«Ашьапхыц» тып аннацоит.

Ицоит, иагоит зегь раан,
Хазцэымгу рцэоуп иацэоу.
– Иахъзеи, хкэарацца, зыргэаи?
– Ацсымтэроуп изырхэацэо!

ИААИРАК АХЬ

Избоит еикэатэиуа ишхало азахэа,
Аеаманадарц ицыхэапцэарадоу ажэоан.
Аоадантэ инхэытачцоит разкык иазгэыкуа,
Илашоу сымшкэа, ашарақэа рзы иргэажэооу!

Ишэахауама, сышьхақэа, сара соуп шэаққап,
Шья цэыкэбарк аздыкэцэом сгэы халал ашэада.
Уи сашэа ақэасаб шьямхы царкэа ирыхызап,
Апырраз иапысзап ашьаурдынгы шьярда.

О, сгэахэарақэа, шэаапхьяра ссиркэа рыбжы
Икэыюлааит сара сьдгыл хэычы ишыкэоыц.
Дунеик афы урт сашэақэа аламхарц ашэшы,
Еимдыркыалааит ашарақэа урт рныобжы.

Пхьяка игьягэаза сылапшхэаақэа рхэафы,
Сасрыкэа имцеипш мрагылара неицралоит.
Ишэартам шыта сразкы, искиупаз уи ацскы,
Сацал лашэ сахзырцо, иааирак ахь сагхалоит!

САРА СЫПХЫНРА

Сара апхынра сашьтам тэымцьара,
Абар, сымзырха иташькыруа иахьтоу.
Са исырхаз ауп, сья иалцыз ауп иара,
Убри азоуп изыздыруа изыпсоу.

Убри азоуп изыччо сымзырха,
Са смаца хэыц, дкыжэ-быжэуа дызтоу.

Уа сымра ду лашоит имцаха,
Уа еихасхаз сшәырқәа роуп изәоу.

Уа итдысхыз скаитан иацәа – сзыхь,
Сырха ду иамгоуп мақатас.
Уа исырпрыз схәыңә пшза хыхь
Сгәәхәарақәа җанагоит имцарс.

Уа снапала исыргылеит ахан,
Уа игәырғыхаган икуп сыпхьарца.
Лацан изуз ауп, сзыргәырғәауа бцан,
Уа пшлапкьа агымхац исшышыз сца.

Уа иасырсыз сытәәан шьап баазом,
Неи-ааи дагны иубом сымзырха.
Шьта сымцахә зырцәо бзанцыкгы дкалом,
Саамта саеыуаоуп, исырххоит амгәырха.

Саагылазаргь исыман уара угәы,
Бзиа аазарала снеилон алушәак.
Җаға баапс дхажәлан ханаиргоз ахы,
Ххы уахархәон, ухамазан ашәас!

Сара сыпхынроуп зегь зыбзоуроу, -
Сыбжыи неитцыхны ашәа сзырхәаз.
Исеичахаз, санызцаз амәа ицоуроу,
Атәым тәылақәа рахь сцәырцуа сказцаз.

Сара апхынра сашьтам тәымцьара,
Уи сымзырха иташьқыруа итоуп.
Са сыжәлар рзы ихьшәашәом сгәыбылра,
Са сапсуара ыканац – сдунеи зегь пхынроуп!

ХХАТӘЫ БЫЗШӘА ЗМЫРЗУА

Зны итәәа-тәәауа, зны ичча-ччо разкыла,
Алапшхәәа абла разқәа хкылан,

Ххәычра пшуеит хара, агәырғабжьқәа хдо.
Цақа, ахәара-хәара хәа еиларшуа,
Амшын гәы арысуеит ақша.
Асеи ацшыци реипш, ацәкәырп моанцо.
Зегьы ирыхзызо иахьеи уахеи,
Иаарывтацчан хәхрақәа рдунеи,
Ахәитцхәа амырхәагажәла цсақьо,
Ихалоит хә х-Апсуа мра хара,
Ишыкәба-кәшәо ишәларцаз ара
Ипснырхагоу жәлар рцеира – аеаора.
Агыжь хәыцқәа хьар-хьар, хьар-хьаруа,
Апсҗазаара адәы иацәа иқәыз ихәмаруа,
Хә ххатәы бызшәа змырзша ххәычра!

АГӘЫҖРА

Дыроегьых бжымоак ахьеихагало хара,
Бчарахцас сеааибытан сназап цхагәыла.
Уа, ахьча ихәымцеипш, иаәуп абылра,
Сиетәахә иалыччо ажәәан цаула.

Ахьхәа-хьхәа амшуп сзыхь хәычы цақа,
Ашьхардацқәа ирыцхәрааны иахьлеиуа.
Сыгәтыхақәа реынза сназмыгзац моапак,
Алапшхәәа-зыжь ихыршәлоуп иңеи-ңеиуа.

Ацәырцра иагхаз ашьха шәтыш ианазша,
Иқәнацеит асыңса агәы цыблааны.
Ахрақәа, аоы цьбарейпш излысыз ақша,
Адунеи раз иқәпшуеит ргәы иазханы.

Шьта хадгьыл иахалашалап амра кажжы,
Хзиасқәагь даш иацәан хдәеитцыхқәа ирнылап.
Апсҗазаарагь ааихсыгьда инкаолап абжыи,
Хаззыпшу, иаххыцхьоу рцьынць моа изыхгылар!

АМЧЫМХАРА

Са сымчымхара зхылцуа
Агәреипш еибаркуп.
Сыкам уи сзазхәыцуа,
Баандыоцас сҭакуп!

Бара амзышә бзырҭагыаз
Мчы мыждак бахъзан, -
Уи бхан бџыш асаркыа
Бынкылапшырц бҭахзам.

Ибәацәкыоуп асабрада,
Ишхамыркуп бәахәы.
Баџазалон иахәадагь –
Бзыцәнымхоз сәацахәы.

Сара сгәакра бызгәаџом,
Ишсыхызогь зәыроы.
Бнеилоит ус сымшаџо,
Датәамбазо хшаоы.

Аџыстаа бинаалан
Игәахәтәы набыгзоит.
Хаамтагь цоит икыалан,
Иахәаҭахзам хагоит!

АџЫСТААИ САРЕИ

– Исыбаргәузеи, искыз шкәакәоуп, – схәан,
– Угәы уамжыан – еикәацәоуп, – ухәеит.
– Хәи, уажәшьта сынхароуп, – схәан,
– Иаҭсам уәу, ухцәароуп, – ухәеит.
– Амшапшара сазыпшуп, – схәан,
– Амышмышәлоуп иузааиз, – ухәеит.
– Саҭацәа зегь сыриааит, – схәан,

– Уара узиааихыоу дмизац, – ухәеит...
– О, аџыстаа, баша упатоит, – схәеит,
– Сиааира шызгаз еипш, исыхычоит, – схәеит!

ЗНАПҚӘА ЗЫЗҚАЗ

Цәгәурак дашьтал, зхыцрак дшыруаз,
Дырҭеипеиуа дагеит дышьтых,
Аҭсәахагь дишьтан иахәажә ҭых.
Иара иакәын, дшыуазыруаз,
Зны дыоухалон, зны дзаакәрылон,
Ихтырҭа ркыаҭа агахьан,
Азгы маҭымкәан ижәхьан.
Аџыстаа мцоурагь диаҭхыагылан.
– Анцәа, усыхә, – ихәеит, нас, дџеихан,
– Срыцхауп, – ихәеит, – сҭоумырхан.
Изшьахәаркгы нҭарс икын,
Акырзымчызгы дааццакын:
– Иуку аужь, – ихәеит, – ушзахәо,
– Унапкәа кыа, – ихәеит, – урҭ роуп иухәо! –
Ари ашьтахь еитихт инапкәа,
Дагьзхыцт дыриааины ацәкәырҭақәа...
Уи нахыс ари ауаџсы,
Ицкыахәит маалыкышә иҭсы.
Нхаџас криуеит, аҭдас крифоит.
Разкы-лыпхалагы днаскәоит.
Ирымхәац: «Цәгәи-бзиет дагыуп»,
Иахәа жәларак ахшара драбуп.
Уаџрей-ламыси зегь илазаап,
Знапкәа зызкыаз-нцәагь димазаап!

АНЫЗБАРА

Ацәгәурақәа рзиас
Иагоит зегьы шьҭых.
Уи сашьтал саниас
Инхарцу цыара скәых?

Иарбан нас хықәкыла
Исоуз лахьынцас,
Испылашаз, доагылан
Дсеишуазар лацас?

Хыхь иқәтәоу сгәеитом,
Цақа икоугы деицәоуп.
Сахьнеишагь сызнеизом,
Исаңгылақәо рацәоуп.

Шьта сиаша зтахыда,
Икьәғхарцу сьәғәара?!
Шьоук рыцәғьаршрақәа хыда
Изсыжеларыз сара?!

Дгылы жәәани зызоит, –
Ацх лашәқәа зхачо,
Назагагы синызбоит
Ҳа ҳаңсыцқәара змыхьчо!

СЫХГЫЛОУП СШЫХГЫЛАЦ...

Хәлқазуп. Сьәкьа-фкьо сбышьтоуп,
Ижәцысха ичыр-чыруа ашарагь сыхьзоит.
Уа зны сызхылаз бара бышьта
Сыхгылоуп, снаскьацқьаза – бнаскьоит.

Срыцашьыцуеит арымз ссирқәа,
Быңсы аныбшьоз тынч бзықәтәоз.
Ибхаңырңырлоз абгарымцқәа,
Арашәыгақәагь, зышьтабжь мтәазоз...

Са сгәы, имажәзо, хыхьза исыңхьоит.
Сшаныц сануп ба бымәапа.

Ажыц махәқәа скәмжәы иацрыхоит,
Амаахыргы хыхьәоит – ацхарпа.
Шьта ахрақәа ирылабоит моахәастак,
Исхыпрааз сымш ду шәаңшьха илашоит.
Сыхгылоуп сшыхгылац уи «ашьакәарста»,
Уахь имажәзо рразкымәоуп сызго!

АШӘАРЫЦАӘ АБНАӘ

Әадатәи аңша мақаруа
Ацлақәа ианырхьыс,
Абыгьәеижьқәа хәмаруа,
Рәынархеит итрыс.

Ихраа-зраа бна цыккарак
Инацалоит амшәхьыс.
Зыцәакгы цақа азбаарраә
Ихырқәақәоит шыжьаахыс.

Лацгаоык дәхәыңшк днахысны
Днылалоит афаса,
Иццарқәа цоит итрысны,
Шьтак наргоит ифкьаса.

Ус ацықь ҳәа ахысбжьы
Геи-шьхеи ааимнаркьеит.
Шәарахи-ңсаатәи еижәхысит,
Уи идыроатәгьы хиахеит!

Ажәеиңшь ду дгәырғьа-гәырғьон,
Дацаччо иңаца ишлаз,
Ашәарыцаә раз иахьиоз –
Ибзаараз дызкәыблааз!

ЦИС

Цис хөашабга, цис хөашабга,
Уабызоушәа хурбоит абга,
Арахь уаакөымцзо акьура уафуп,
Иумтахаршәуа уазыцшуп.

Имоануцом ухапыцкәа,
Ушьапхыцкәагь баша ихоит,
Икәац-кәацоит цхьака хкәыцкәа,
Ахәынапкәа наувсны ицоит.

* * *

Ц-цшак еипылоит акацәараф,
Азныказ еикәпоит бгарцахы.
Ацтакәа цыххаа урт рыбжара,
Амацәыс быжккәеит рхахы.

Абас ицоит, ицоит зегь моасны,
Ишәазызоит дәи-рхеи-бнеи,
Иахьагы еибашьуеит еивасны,
Абыстааи анцәеи!

УИ ЛЫБЗИАБАРА АЗЫХЬ

Игәыртәыгоуп ахауа,
Ашырдаз сзыхьаз.
Иахьа исфап исауа, –
Уацәтәигьы – убас.

Шьта сыканатц хыхь-гәыхь
Сцылашам, ижәдыр,
Уи лыбзиабара азыхь –
Ихыршәланац сыхмачыр!

АТӘАЦЛА

Ашәышыкәсқәа идражәыз хтәацла,
Иахьюуа иахьа гәырооуп.
Ацсы еивнагозаргы дацла, –
Махәажә-шьахәажәла иооуп.

Идгьылтәу мыш шароуп, –
Азә дызхымцо лахьынцоуп.
Ак тахозаргы, изхароу –
Авциаакәа фиом азоуп!

АЦСТХӘАКӘА

Иахнаркәазеит иахьа ақәа,
Убриак са сгәы ахылом.
Шә-уск мтазырсшаз са снапкәа
Цысцысуеит, исзынкылом.

Цьара ицәытцарсуп ашәапшь,
Уи зыцрыцуагы гәынкылоуп.
Рхы ануқьаргы арагәапшь,
Шьта ацстхәакәа узынкылом!

АЛАШӘ

Дыроагь исапгылт идырзырцаз сгәыгга,
Иртаххамашь фьыц ипытырцаз сыхәра?!

Иара усгы сцьюшьартә сыкоуп скәакәа-чақәан.
Аамта еикәацәа еидарак сықәнажъзеит ирчақәан.

Ех, сышқанхарыз сымчымхара иоажәцан,
Ацстазаара мыжда – сыцрымхозтгы лажәцас.

Акыр злоу дызнымхеит, акыр змоу дахьыкоу.
Нас ананамгеи арыцхаи ироухэаран икои?!

Хаанда ахылакөыз ауп – дахьахьцыз хмалуао,
Агар рыцха ицэаабжь хатцых лашэ иналюот.

Ишьтыууаа инеиуеит ха хдунеи мшын гөамтцау,
Уи иххалаз са сыґба – гөлшьапшөа инамтцаст.

Избом сахьаго хөа, сафарцу снафьцаршө?!
Аґскы кны снеигоит икаґданхаз алашө!

АЦЫХ ЛАШӨ

Ишөапырхапуа атцх иагөылоу дгыли жөани,
Адыд урт ртынчра инахабылгьан ицоит,
Хьтөы дацла еиманадоушөа быцеи-цөани,
Амацөыс хкөаш аандаф уажөы-уажө илашоит.

Өада ххыбраф антенна алымхацөкөа зхаоо
Ажөабжькөа геи-шьхеи еимдыркьоит.
Музыкак цьара хдунеи ацахьтө игөжөажөо,
Аиабшьцөа рмагө шьтыбжькөа ирыцьюны игоит!

АЗЫН АЦАМҢАЗ

Харлашөуа иаамацөысит,
Ңстхөа еилахөашькгы цысит.
Ацыкь-цыкь хөа иагьхысит,
Ицсран иказгы – цсит.

Еикөмыртөо махөи цыси,
Ашөыб шла аазазеит.
Зака рыцхара рыхтыси?!
Инхашазгы – аанхеит.

Устөи рхантө иохаґалт хашьха,
Бзоу еиґш иаазкөыршөшөеит.
Ахаґыцкөаггы ахөатхөиґш,
Хөаґхьацөкьа инкаґсеит!

АМШ КЬАФ

Амш кьаф ахөлара
Иазнеиуан ишөазызо,
Еилкаам иулаагаз, -
Дагыкьам уи зырзо.

Уара уцоит цсшьара
Жөан лаша уенацых,
Аґаца хөыч дшазнеиуа еиґш
Раґхьазатөи атцых!

АМЗА

Са сдунеи хөыч, хатөызас
Уамазан уаанза.
О, бжалашьца, бжашла,
Сгөыхөтөы сахьыгза.

Са сышөткөа рыхөґха –
Сцылара иазыґшу.
Амузакөа урцыстрөан –
Сдунеи махө уахшьуп!

Ө-ХЫК ЗХАГЫЛОУ АУАРБА

Ауарба дуқөа кьууеит,
Иашьтоуп ашьа.
Агышөыґкөа ууеит,
Инаскьоит рыґсы мшьа.

Аха уи зегь ухаштуеит,
Иубар даеакы –
Ц-хык зхагылоу,
Ауарбажә җаулакы.
Ашьяпхыцкәа моанцо,
Иаргалоит абжы,
Уи зышьтоу акакәзаап, –
Аңсаа мацкәа ржы!

АГАЗА-КӨЫШ

(Алегенда)

Абзиеи ацәгьей илшомызт еилыргашья,
Ацәгья бзиоуп хәа днеин днахынхалон.
Абзиа цәгьейтәуан, иаитомызт цсгашьяк.
Хдуней дыкәгәышьан, дкаха-бгало дхалан.
Ари хлахаәцәгья «ухагоуп» хәагы изырхәон,
Харас иааказ зегьы иаразәк инаихьырхәон.
Идуней зегь гәакран даларшәын, дмыждаран,
Дхаларгы дылбаарзон – иатәамшьо җадарак.
Аисрахь днарыпхьон, даәа гәакк дичдырчон,
Ицәтажәкәа еикәырша гьангыашк уа дихыччон.
Амоа лашә-лашьцара дагон ус ихала,
Амац капшь ахьырбоз идыркуан инапала...
Ус, ашамтазшәа иаимкьан хәжәәан гәы хысит,
Аоыстаа мзышә дбылны амацәысгы хысит.
Хдуней хыб қәаршаоуан, ухалартә уахынхалан,
Шьяппынцала дөеиуан, даған хратакнахақ.
Ицака азыжь иатәа азыблактам-цамуан,
Аха цсыцкәа маалыкк дицын, ихьантара дацан.
Иара убратәкья иразкы аңша-цстацага изанарсит,
Хазшаз имчгы абзарамоахь ицгәан дымцанарсит...
Шьтарнахыс дырбалоит, дцоит ацьяр дөарылкьан,
– Далцит, – рхәеит, – дышнанагоз цьяханым дынкыдкьо!

АШӨШЬЫРАҢ

Аңслымз – аамта ашәага
Шеикәацсо сазыпшуеит.
Аеью-еью хәа сеага
Скьоит, хамхы срашәоит.

Ишәахәоит амшзырхага,
Аратлаә аезаны.
Сыматагы җаган,
Снатәоит саацсаны.

Са сымхурста дууп,
Амшын еипш ицәкәырцоит.
Сара сцья шпатуу
Сымҗашьо агәра згоит.

Аңслымз – аамта шәага,
Ахәхәа хәа еикәацсалоит,
Сышәкызаргы сылбааган –
Разкы мчык схаранаклоит!

ЦӘГЬЕЙ БЗИЕЙ

Аказшьа баацкәа рыциуам шьоук аниуа,
Аха ишыөейдаслак ирзырхәоит: «Еигьмыз имизар,
Ианихгы, ибжызхша рымбар, ирмахар!»
Алакә рашь еипш, аңстазаара аннеиуа ипыруа,
Ес ииуа рыциира саундаз иразкны,
Урт сыхдырра ацәашьы лаша рхаркны,
Зегь хәилазго ахәахәа риашо снаскьярын,
Цәгьей бзиеи ааилыхны рхәаа дсырбарын!

* * *

Ашьхыцқәа гәакуа
амати ианашьтоу,
Ашәтыцқәа быбышкза
ианықәҗсо хашта,
Ааихсыҗда ианахәо
акармацысгы ашәа,
Шьабстакгы нкаҗоит
аблақәа тшаша.
Ароашгы инеигәйдцо
ацыҗхь еилыцьыара,
Ианарцсахәо аҗсабара
иамоурц җсытбара,
Шьоук җшыхәуа идәықәуп,
изәқәоугы иашам,
Хара хәҗшзара блахкыгаз –
иашьтазоуп ашхам!

* * *

Мыцхәза сазәлымхан уаҗцас ачара,
Аеыюеыю хәа саакәымтцо сағын аәара,
Сызқәыз адгьыл кьакьан, даараза имчын,
Избон, сыҗстазаара исаанархоз камчын.
Са исырхаз иамеигзо сызцәымҗқәаз иршон,
Сыжәоангы дыды-мацәысуан, имцаха илашон.
Ускан еа шьоук сханқәа ирхалан рыҗсы ршьон,
Сара агәак, адгылаә сышьхәәқәа еикәышьшьон...
О, хазшаз җыым-җыым, узықәтәоузели хыхь,
Шьоук рхьаақәа рыхуа – шьоукы ихәтауа агәыхь?!

БЫБЗИАБАРА АҢСҚЫ

Дыроагхь сбызгәакуа гаҗак ағы сыҗшын.
Саҗхьатәҗкьа асаркьейҗш ицыюцыюуаз амшын,
Сцозшәа збон сызхыл, цәашьтасгы сзытуан...
Быблақәа саанкыл агареиҗш сдырцысуан.

Дәәазныхгы цәқәырҗа млашык аршәлон бгәеисра аурт,
Изаанаркәрыларц атахызшәа са сдунеи җба амазгәыт.
Аха аггы смыхьт, сынкыдкьо сзыхнацазаргь сразкы,
Искуп иахьа сзырызго быбзиабара аҗскы!

АҢЫЦЛАҚӘА

Сыцьцлақәа, шәзозоит, гәыҗрала шәтәуп.
Шәакалқәа ғышәшәоит, шәгәы тбаа аартуп.
Шәыҗақа хәәжәлақәак иҗәруа иааиндаҗлан,
Рхаҗыц рацәа аацәырган шәдацқәагы рыжлоит,
Шәырфоит, шәыркаҗоит...
Аха ахәәғы шәышгылоу –
Урҗ ирбазом
Аҗстазаара шәадырган!

* * *

Бааит дыроагхь сара скны,
Исзеилкаауам быҗсы ахәага зкыз?!
Ахәхәықәа бцәыуон бтәаны,
Жәоан иатәахь хәыцрак сәаган санакыз.

Бааит дыроагхь сара скны,
Бзыргәамтцоз бхарақәа брыҗсны рымца,
Цәымсак еиҗш, бгәы кәымшәышә оантхьза ироаны,
Ашьанца инықәыбцеит – сеихымцаз.

Бааит дыроагхь сара скны,
Ианбыҗцас аҗстазаара шьацәҗықәла.
Быҗшыз шьта бтәаны,
Уажәоуп сара урҗ-урҗқәа
Рҗышәараз сандәықәла!

АБЗИАБАРА ЗАКӨУ!

Шьюшьана, Шьюшьана!.. Еимахдаанза ашьана,
Атых кьае аразныш хеалак ихаршап,
Иахдыло амырхеагагь желацас иахкьап.
Иадымзаргь мацк ицсы ихаргап,
Зегь рзы игеакуа, рыцхак хихьзап,
Ихархаз – хяхьчап, иахмырхац – хархап...
Хазхэыцып заа хамцажелә зку, –
Абзиабара закөу!

АГЛАМ

Апсызкәа зегь – цсызкәан, ак дуун, еак хөчын,
Аха азиа еицырзеипшын, еивазысо еиван.
Ус ишнеиуаз, глам дук рылиааит рыгәтаны,
Ифеиашаз ацабыцассә – лбааздоз имлашьны...
Иазхоуп шьта, аглам, иааицазымкзо зцас,
Инуфасыршеит сыцгәгыр – ачаса ацынхәрас!

АПСЫЦҚАРА

Ацхазәа афөеипш ахауа цқа лаха-лаха,
Амахәкәа рбыбышкра иаатнагоит ацша.
Ицыккоит ажәоан аеыҳаракуа иаха-иаха,
Апслыш цлакәа еилашьқыруа ихыхәоит асаара.

Иблахкыгоуп уахьцшлакгы иубо асахьакәа,
Урт ашәымтаз изуеит азиа тынч уаняхьыс.
Уацәызны ишхныло рзы, ишәартам ахракәа,
Апсыцқара зацөык рылазар мчыс!

АДАҒЫИ АМАҒИ

Игеаҕгышьон адағь абжыи цар цаны,
Ахала иағаларц амағь, ицон ихәазаны.
Ицон ихәазаны, ацсрамәатәкьа ианны,
Лацшы баацсыла аргама икағәаны.
Алымҳарыюкәа шьтых, абзцар шәыр-шәыруа,
Ишьтан наскьа, ишхамха ахәазагра мцысуа...
Схәыцуеит, абас еипш, хшыцәаауа харгыи,
Хәхәланагәлашоу аамтеикәатәак акыркы?!

АБЫРГ ИГӘЫҒРА ЦРАҚӘА

Имшкәа рхәи иацәәгь дгылан акраамта дыцшын,
Дхыцшылон зны длабжышха дыззырсхьаз амшын.
Уи хтоурых млашь агәтәцәкьа иирацәаабжь гахьан.
Шьюк гаратцас ацәкәырт дынхыршәлан ддыртцысхьан.
Аха икын уи дахьынхәлан иразкы пра амызгәыт.
Дызыхьцгәышьеит ус дөеидасны, дышкыднакьоз аурт...
Уиижьтеи итаалоит ацәкәырт, аха ишааиз иагьцоит.
Алапшхәаахь ицәыркьа-цәырас игәыҒра црақәа зсоит.
Урт изхьцша роуп, мшыни жәәани ахьеиларсу
ахьтә игәыкуа,
Ицсынцры лаша агәарт иацәа иазнеироуп шьта икаууа!

СҚӘЫПШРА АКӘЫРЦЫЖЬ

Ажәоан цәыкәбарқәак налышәшәеит апккақәа,
Ацаба¹ инахыкны хьажьыкгы аакыжкыжт.
Амацәыс инақәыртцак адыд хыст агәарақәа,
Апшахьырсцәа еибароит, агаға аанрыжьт.

¹ Ацаба – амагнолиа цла

Ироашха ахыбрақәа инарықәкәсеит әеәәхәә,
Ғагалантәи ақәа рахәыц бак хзынмыжь.
Нахьхьи ғбак алғаатә әуарғәлеицш икнаҳәуп,
Ари адгьылаә икәаасуеит сара сқәыцшра акәырчыжь.

ҒАГАЛАНТӘИ АХӘЫЦРАҚӘА

Ақтақәа – идракәаз ақхәкәә,
Иәеижь-әеижьза иубоит акылақәа.
Шьта изалшом гәалашәарак сазхьамхәкәә,
Са сыжәәан аблазатә ғагалара аныхгылоу.
Сгәы арзызоит, иссирзоуп уи аамта,
Зны быци-бышәи зырчоз разкыла.
Бааи, нас, ақсыцқәара интамкзо ахыцқәа,
Харпылап хамшқәа арха еиужь хнықәлан,
Иагьыхәкәшәап, зегьы-зегь иразартә,
Ақстазаара арыцқәа!

АШЬҒРАҚӘЛАРА

Абзиабара... Ақаатлақәа рыгәта,
Ирзеимыхуам ыыца, еилацәаз зқышәкәә.
Дағыуеит тақәажәык, инальцшыуа ллаба:
– Илашәхама шәыблақәа, шәарт анасың хәцшышқәа?!
– Баангылишь! – налаҒеикит ләыза даалыхьзан:
– Инталарцу хланцы хәәцәәхә кәлаауа?!
Иаадырқәоз шьоукгы – зны убастәкәа
илашәзан!..
Нас, ди, бзаргьуазеи, илабцаз анаауа?!

АУАРБА ДУ

Азын шазыңшыз хәаңын ракәә,
Иагьа хгәәкзаргь, хара имгәкәә,
Ауарба шкәәкәә, – ыхык зхагылоу,

Ахәы инықәтәеит хдунеи аанкыло.
Ашьапхыц ауқәа цар-царза,
Инацшлоит хара-хараза.
Алаҳәәкәә ххыцт икыр-кыруа,
Урт хәнгаршьоит изакәкәәоу здыруа.
Иццәеит рцыхәтәә рлага-лага.
Ерцахә нацшлоит цагьа-цагьа.
Ахақәитра иаша зырзго,
Ашьа кац-кац шәәхәәоит игәыргьо...
О, Ақсынтәыла, са сыцстыюра,
Иантоуцалах хгышәыгкәә ртыюра,
Узиас дукәә иахыцхьоу ззыршьтра,
Иазургьыжьыроуп лагьа рхышьтра!

ЗЫЛАХЬ АДАҚӘА ЦЦӘОУ

Сиәигәыргьоит зыцсадгьыл хьчаны
«оф, гәышьа» хәә зыбга еицызхыз,
Аамта азыхәашь әеамтақәә –
ацқәатәартахь изхыцыз.
Шыыжь шәәпшь зыжь инзаалан
әәанакәәбо ақсабара,
Ақсаа рацәа рыбжьеилақса
ианамазам цыхәәццәара,
Шәхимхааит, усқан хадгьыл
агәәкра гәгәә интагылаз,
Зегь хәцсахны иахдырцыз,
атәым дгьылахь изхылаз...
Иааирала хәнеилга,
дхынхәит ауп ианакәзамыз,
Аха иан лбызшәә изымхәеит –
илахь адақәә ццәамыз!

АСАРКЪАЛСҢЫ

Кэрала дмацзан, аха дреиуамызт ус баша имоасуаз,
Ашырқаз дхалеит амардуан зацә дласза.
Ауахәама ақәцәан абжь-пшак еиґасуан,
Ғба дук акапдан иеицш дгылан дыґәґәаза.

Ағбашаха дукәа рцыхәәкәа еиқәхәалан,
Абырфын хацқәа реицш ирхапсан инапқәа.
Амузыка аирхәозшәа мырзакан дук дағалан,
Асаркәал рацәа ирцәәжәон, еилызшәауаз агәкәа.

Рапхәаза иаатнаркәон ахапа зхәоз абжьыцар,
Уи инашьталон егьыртгы ргьыргьазкәа еилапсо.
Ахзыргара иашьтаз зегь лымкаала инархьцәарц,
Асаркәал ду шәәхәон, игәы арфыхартә зымч капсоу.

Абызкатахаицш дтәан гәыграқәак икәыршан,
АсаркәалсҢы данаалон дзызкыз иара иус.
Убаскан ацсрақәа зегь риааирақәа илыршан,
Дпыруа ажәәан гәы дацан ххышьаргәытца ссир – Иисус.

Мрагыларахьтәи ашәәпшь мцақәа ныцкәыр-оыцкәыруан,
Дызтысуаз ажәәан тца хышәәхәала иқәцан.
Иааикәыршан хазшаз иара ихьчаоцәа ицпыруан,
Хдунеи иацрымшәоз гәыроои хәааи ҳацеиоишеит дхәхьзан.

Ахра дукәа капшыын ишәышшәа илцхәаз ишьала,
Ихыжжуан хдунеи жәлар рычҳара, мшыншәа итәын.
Аибашьра амцашыра хамеханакхәан гәґәала,
Иудеи Пилати ацашышь хшьәжәрақәа ирфын.

Рабцәарқәа тых урт реибашьцәа гыгшәыгха еикәагылан,
Шьоукгы ауахәама ҳарак ихалон еибархәаго.
Асаркәалқәа ргьыргьазкәа шоаргоз ашьра иаәагылан,
Дыршыит асаркәалсҢы раз асақәа иґрхәо...

Уиижьтәи ашыкәс рацәа цахьейт еишьтагыла,
Хаштра ақәм ари ауахәама иамоу ахьз-апша.
Иахьагы ианыцчалоит атзы ианымцзо ианылаз,
Иисус ду зхы иқәызтцаз асаркәалсҢы хәыцы ишьа!

АЗИАС ТЫНЧ

Ашыцламшәа рықәлахьан ахақәкәа,
Азиас тынч шьшьылаҳаза ицон.
Ашыкәсқәагь нахьпраалон имхәхәкәа,
Хашьха ҳаракқәа сыпсала илашон...

Иаалыркәан ацырцыр хәа имацәысит,
Адыд хыст атынчра лашә цкәаны.
Зыроаш дук хзиасахь еижәхысит,
Ахақәкәа рышәтца рышәнахт еинкәаны.

Уинахыс уи мардакгы иннамкылт,
Иқәпа-қәсуа азышьтра фыц ианылт.
Изхылазгы даршәуан деицшха ампыл, –
Хзиас тынч зыроашха иҳапгылт!

АНАН МАРИА

Иацеицш иахьагы дсымазоуп нцәәхәыс,
Сылацәа ааихьысшьыр слеицхьызлоит фрапхәыск.

Азынра еишьыл схамацәыст аапынрак ацынхәрас,
Мчы баапсзак сархьыцхьыт сыпшьмахақ нтарс.

Лара ассир дычча-ччо дгылоуп нақ, азнырцә,
Илхалашоит, илхазазоит са сгәыграқәа рныцә.

Иҳабжьоу азымшын ухнацартә иаґуп,
Аха нырцә-гаға азырсраз са сыла зегь гәаґуп!

Аңао ҳарак ағынтәи сагыңеит скаууа,
Иабыкәушь, о, иабыкәушь, сызхыңра ахьауа?!

О, Анан Мариа, шыта сгәазхара бсызбом,
Иахьа исәаңәо азымшын-сзырымсыргь зыузом!

Мрагыларахьтәи ақәыңьмақәа еибархәауа идыршоит,
Сызлашәаз зегьы срылыбгарц-бцәымзаркыраха
блашоит...

Ус-ус сызхыңцит нырцәка, сгәыхәтәыхьзарагы харам,
Сызнылахьоу, сызнысхьоу урт сымәақәа мариа.

Нас шыта сырцәызырцу сызхыршыауаз геи-шьхеи?!
Ашә сзаабыртит аңарахәа – о, Анан Мариа, бдунеи!

АБАС ИКАЗААП

Аоы мцура, ажь мыжда иалцыз,
Изжөыз даршуеит, дархьшәашәоит еазны.
Ақәыңьма дааызоуп аңҳараз игәартцыз,
Даанызкыло димам, еилагыжьроуп юны.
Ачанахқәа пиеырц иркалан иршәуеит,
Ипҳәыс дқьызқьызуеит алабжыш даганы.
Иан лакәзар, лшьалкас кәарағшәа илхаиршәуеит,
Лыюны ддәылигарц даәуп дырхәазаны.
Ихәычқәа абакоу, ртызтың иаңырцит,
Азәы алада ддәықәлеит, өадака – егы.
Абзхәаңәа ракәзар – ижышуа иаазхыңцит,
Ҙааңәарақь рықәзаара еигәыргәоит уахи-ени.
Амал ршаразы аңаңаңәа гылоуп,
Аңла ду аңкаҳалакь ишасуеиңш зегьы.
Аңьныш дычча-ччо гәыргәарақәак дрылоуп,
Иисус ишьа илабоит аңьар дахьану.
Ииуша аниу «ҳөыжәоы хазына»,
Хыла дазнеины днықәхаит адашьма.
Ашамтәазшәа: «Уабакоу, ҳара х-Кәағына?»

Июызцәақәак аакылст. Ипҳашьондаз ма!
Хгәашә адә ду ағы ианеибашь ашьтахь
Ишеилажьыз, еилажьын руада зегь аархәны.
«Нан, шөымәахьңц» хәа аң дрыпҳьом лыюнаштахь,
Амоасцәагы уи илхылго рдыруеит еилкааны...
Ари иахьагы акәзам, ари уаңәгы акәзам,
Аамтәамыждагы нықәыңраа иаәуп аңара.
Дызбон аңаңа хәыч, о, избахьоу лакәзам,
Ланхәеи лареи еидгылан иңон рашәара.
Иара амееи дабакоу, өнаңа дук зырзыз?
Дранда ахәшәтәыртахьтә дыбналан дшауаз,
Машьына дук исит, архәарағ иңәыртцыз,
Анышәгы днамардеит ишихырхәауаз ауаз...

АИАША

Еилыскаарц сашьтан аңсы зкыз ҳа хашьтра,
Зныкымкәа хразкгы нтыңраахьан хашта.
Уи сахьзарц санын исымамкәа гәхаштра,
Иааирак ахь сназгашаз, илакьуаз моахәастак.
Иагьсеигәыргьон дәи-рхеи, измамыз цыхәаңцәара,
Снықәнагалт ус-ус зыгәра гам ғыбгаррак, –
Зңаара дук аңакгы стахгәышьан сгәыгәәараз:
«Уабакоу, ҳара хиаша, хәикәзырхаша, пхьа хазгаша?!»
Шьоукгы исаңаркуан: «Уашьтамлазан баша,
Адгылағ икам, - иумои шыта хгашьас?!
Иабакоу, о, иабакоу жәлары зегь ирыхәо?
Зашьасгы ихамои аңшзеиңш ибналеит.
Уи зыңсаз еилышәаарц шәтахымызт, шәаңрыхон.
Иаргы шәан имцымхарц – хазшаз иахь иҳаңәхәлеит!»
Мап, аоыза, ари еиңшқәа рзы икахамңароуп гәкажьра,
Пхьака хазгаша азы – ихамжыроуп цьаргы ажра!
Мыч ду змоу ҳара хиаша – иамоузеи нас харас?
Хазцөымгқәо зегь хариаины, хазтахқәо рахь хнеихазар!–
Абри ауп ҳара хамчра – шәа шәзыблара изалахом,
Хиаша шәара имцышәтәыргы - шөымц ахәаңа зиашахом!

ХДАЦҚӘА

Ипсхыоу срызхэыцуеит рыпсы тоушэа,
Рсахыакэа срыхэапшуеит ешар ихтакны.
Сгэы иснатоит еизарак ахь еицеыжэлан ицоушэа,
Урт ркымчышьтыбжькэа гоит уахи-ени.
Ипсхыоу срызхэыцуеит, схицшылоит рхыышьтра,
Рдацкэа хадгыл ду иаласоуп дара.
Цьанат лашаф – хныкэыпшлоит рашта,
Ацла хоуракэа – харт зыпсы тоу.
Хаканац икоуп – урт нарцеыка ихьатцкэаз,
Хара – амахэкэа игыцоу, – шэырла ихьантоу, –
Дара рами хдацкэа!

АБАЖӨ ЦЛА

Цлакэак ахэхэа хэа ацша лас ианаршэшэа,
Ацча хэа еицеажэоит ацсыцкыара рхыырша...
Цла баапцзак здыруеит – иахаштхэит абызшэа,
Еикэбажэа иахыкажыу – шэкамхаанит шэнахкыаша!

ЗЕГЪ АШӨАК РХӨОЗАРЦ

Апсаатэкэа зегъ хазы-хаз ишэахэоит,
Уи захауа шыоукгы ыкэгылан ихэхэоит.
Ари еитамхэароуп, ирыцхарахаз иарбан?
«Зегъ ашэак рхэозарц, - иазкызарц уигы ауарба!»

ЖӨӨАН АФТӨИ АБЫЛРА

Итэуп, нцэара акэзам ари апцстазаара,
Аха абзиабареипш ихазгэамтац хазхара.
Истахуп амчракэа рымчра атазаара,

Урт рыла сыхдырра ахыц еипш арххара.
Аамтагы акрыкоума, ауаоытэыюса иницуа?!
Уск ауп хназгаоазго – амра агэбылра.
Ажэ-мыжэкэа ртахара, афа-мафа агэылтра, –
Есфынагь анаскыара афиарамоахь хара...
Ашэышыкэсқэа рлакта хаакэа хашрышьтоу,
Мтык еипш хналазуеит апцстазаара цыара.
Убас еимгеимцароуп шаецэакэак рышьта,
Ирзынагзом адгылахь – жөөан афтөи рбылра.

ИМГЪАРЦ ЗАЛШОМ

Ахэлара ашэапшь аңыцеаауа, апсабара аншэазызо,
Ахра иафкыаз ахахэ лашэкэа атыша лашыца
андырцеажэо;
Абгабкэа каууа ацакыа ианафысуа еихымза-еипымзо;
Дарбан цсымыцкыоу гэыроала хапсабара ссир зражэуа?
Ишэахэоит ишышэахэац ароашкэа, зны
сқыпшра агэы зырхыуаз,
Ажөөан еишыыл азыжь цам-цамра амза цсыда хкылан.
Игыатэыгыатэлоит аурт цша геи-шьхеи зырцысуа.
Аха ароаш хышлаа гэыр-гэыруа – ашара цкыа изапылар,
Ашыабста аца шарбзо еипш, иарбзалап ацакыа оурыхэра.
Макыанагь ишыабо са сыжэлар шыта тынчра моак
изанылар,
Имгыарц залшом ус хэыרבгыцда – гыара
зкэымлац са сгэы ахэра!

* * *

Сара абыржэоуп ианеихызгаз сшыафа,
Сфыцныкэан сгыламыз – иахьанза.
Лахынтцак соанагоит ашытакэа тыфеа,
Уажэымзар-уажэы... Пцэахажэк дсыхьзаанза!

ХРАЗКЫ

Уаха ажәәан агәы цыоухар анышәтуа ецәала,
Еигыу-еицәоу урызхәыцуа уахынатәаз цхабжәон,
Икатәахәоу лабжышқәак уханаршәшәоушәа иухалан
Ага цша кәба-кәшәо амахәқәа архәацәон:
«Укәша-мыкәша икақәоуп уи леиха иуарцеиуа,
Аха иубоит рых қан шақәырцогь мыцхәы.
Уара азәк иудыруеит лара урт дышреиуам,
Уи лыччапшь ччапшьык ишафымсзо бзанцгы.
Нас зыразра шәапшьха мрагылара ианызцо
Лакәзар, мцабзцас дызтабылпри угәәы?!
Унапшишь, мра хыөеижызак атх лашәқәа рзызо,
Ха хразкқәа рәыхараз аибакра ишаәу!»
Ааи, қәра амазам, маалықтас ипшқарахзоуп, -
Уатә, нцәак иеипш, иаашар хазпылаша хразкы!

СЫБЗАГӘЫРӘА

Ех, агәырәа, ацәымсеипш сырәа,
Апстазаара ашьянца сықәкны сукуп,
Шьала исгәакыоу даасәагылан зымәа,
Асабрада иәазза сәаирхатәкьарц даәуп.

Ех, агәырәа, ацәымсеипш сырәа,
Сзыугарыз шьтахька ушәгәашәқәа схаркны?!
Сзынысқәахьаз сзымхоз, имаңызма сгәырәа? –
Ижәбоит сыбзагәырәа дшынаскыо сышыны!

ХЗИАС АХЫШЬТРА

Исхыуаа ицоит са сышьха зиас иапгылақәо архәазарц,
Аиааирашәақәа уи иахыоуа макьанагь имтәазац.
Уатәызыны ицәырцша рхәымгахәыцрақәа еимакуа,
Ц-мчрак еиәагылоуп еиәашуа, рбираққәа харакуа:

Акы – мчымхароуп, лабжышуп, зшьацхәақәа зхауа,
Егы – разкуп, хақәйтроуп, зызбахә хзырхауа.
Избоит шьта ишзыкамло хшьа зжәхәоу рызхара,
Азырцәынтәи икыцс-кыцсза иналапшлоит х-Апсыра.
Нас изырцу хара хиаша?! Уи азы хәқәпалароуп,
Хара хзиасгы ажәйтә хышьтраз – иқәпа-қәсуа
иццаклароуп!

БНАСКЪАР – СНАСКЪОИТ

Хыхь-хыхьла, сыпшза, ибылшалоит цьара,
Бнасывс, беырба-еырбо бнаскыоушәа сырбара.

Аха быкоуп сааигәа, сбызныжыуам хара.
Хәихымызә-еипымзо хнықәсны ақәара,

Хнықәлоит, изазоит қры зхысхәоу асқала.
Уа хәгәтыхақәа ажәада еибәххәалоит блала.

Бнаскъар – снаскыоит, хәишьтоуп хәихьзаразы.
Маалықк имцәыжәақәа икыоит хара хзы!

АИАША-БЦЪАР

Отелло иеипш снықәгылт са сашта иатәа асцена,
Сыхрақәа еилыцъыо икнахауп пардацас.
Илапш цар ашәышықәсқәа инарылган Авиценна,
Ихәшәтәышашәа хгәәкәра даәуп иара ицас.

Уажәы-уажә сеитәшәоит, иухәшәтәуа сабакоу?!
Еиха зылшо джәылоит, дәаирхарц еицоу.
Имц-кәылзы икәыршоуп ихьчарцаз икәәкәа,
Аха аиаша бцъар сәахоит – днаскыаанза дкәаратцо!

АҚЫЦЫМЖӨ

Иаақанацдалак иара азы изакәануп,
Ахгы арқяилоит есымша,
Цөгъей-цөгъахәыцрей – изықхьо нбануп,
Ххәәа ианахыццло аңсы мшьа.
Аха ицьоушьаша, цстәкәак җагылан
«Узшаз уисасуп» хәа рхәалоит,
Иагъа хазнаухьазаргы, иҗапылан,
Ақәыцьмажә хәыпхас икарцалоит!

ААИ, ИКАЗААП!..

Уара хаала-мчыла иугоит зегь роа-ирцәа,
«Ажәлар ду уртахумашь?» Дымцаазеит анцәа.
Уара ула амазеича шьоукгы нахатәашт,
Уа унапы хьарацькәа рыла урт матқәак рклашт.
Ишәтиицгы-шышәтииц шәырмеигзо зегь шәтиилап;
Ишәымшьыцгы ишышәшьыц, шәынкылатәаны
ишәшьлап;
Иазхалап уахгы-еынгы шәызлажькәоу анганча,¹
Шәаамта мцоура қрафла шәәанагалап зегь шәыхьча...
Шьта снарпшыга ақяаабру² сынкылапшны харантә
Избахьоузеи, шәарт «ағламкәа», шәхафсахьақәа
шакантә!
Иазхоуп шьта шәаангыл, аатрагәыгәраа, шәзырҗы,
Зныкыр хабациәа ас хьымзгыла дыршьхьазма ауаҗы?!
Нас шәынцәыртц, ижәбап ишааиуа, зхы хәқәкыу
«амсаабет»,³
Ааи, иказаап ишәиааиуа, шәанзыриатцәкьо «акаамет!»

¹ Анганча – цьабаада ирхау амал.

² Ақяаабру – ашәақ агәыцә ахьынцәо иамоу абру.

³ Амсаабет – алахьынца ду.

СЫНАСЫЦ АБЖЫ

Аапынра быбышкза иахылазшәа хкәараш,
Ахақәкәа бырлашха рыбақәа аатит.
Уа зыжәра инкақазшәа Сасрыкәа ирашь,
Ацәақәа азиас цқяа ахы нағанакит.

Уи сацсны снейуеит, сцоит сызсаны,
Ақәыпшра аңскы иатцәа скыуп снапафь.
Сааңсара сыргыжь саанагозаргь, есены
Ишкаҗыц икаҗуеит са сынасыц абжы!

ИМҒАСЫЗ АЕЦҒЫШ

Т. Ацьба ихьзнызҗылоит

Ацхабжьон аччақәа иафуп ацаара,
Исхагылоуп амахәкәа ашәыб хьанта чҳаны.
Аиҗоаа ибыжькьоит Кәыдры ианырпшуа агәаара,
Хаҳәи-мәыхәи неигәыдцәо иагоит ибгәцаны.
Изрыцкьо закә мчузеи аҳаракра аңсабара,
Хзырызго амазақәа змоу җада ицәахны?!
Атак хәа ак саҳаанза, хыхь ажәоан цыккараф,
Имҗаст ецәышк каууа – миллион ецәа еибаркны!

АҚЫИРЕИ АЦШЗАРЕИ

Сыцстазаара, асымҗеицш, иагәылсуеит ашлара,
Ианаҗызоу ба быаҗора илакьтоу амҗоала.
Иаңсоума, ахзыргараз ахы ахашшаара,
Ацәгьарей абзиарей мааибуазар лабәба?!
Ахәа ццышәкәа реицш, дгьыли-жәәани еиҗасуеит,
Амцабз ықәырчәо са сымзырха агәҗаны.
Избоит, амахәкәа саара ишьтасуеит,
Рышәыб хьантақәа – ргарц ицкьаны!

Иагыргеит! Нас аада иагхалеит,
Апыткэыркэа ргэыцахэха амахэха цэкэырцоит...
Цсы зхоу зегь зыргэакуаз хазынра бналеит,
Акьиареи ацшзареи – рнапкэа еикэдыршоит!

АЦӨЫКӨБАР

Амахэха ирхызасоз ақаршааы еикэтэоит,
Азыршэыртае азыршашкэа ахахэха рлагоит.
Ацтакэа хыцит. Азыткэа итатэаз
Избоит, хланцы аецө ркэицкэа штатсаз.
Аха амахэха рцөыкэбар – иатахым уа иташэарц,
Иахынхалт агэил, лмасшэа иахаачарц...
Ацөыкэбар хөыцгы ыканац иазшазаап лахынцас,
Иара атэала хдунеи аблакэа иртапшларц!

АНАПЫ ХЬАРАЦЬ

Абзиара уны азы иазто – ихаштуеит,
Адгыл бцарла ианырцахьоу ахэракеагь гьоит.
Маза-маза хамра – шэапшык снацоит хамтас,
Уи агэыгра сыманац доумбеитцас сыкэцоит.
Аха исхаштуам, мап, сыканац исхаштуам?!
Ахэракеа иснудаз каларцу игьараны?!
Ус, «стакэажэы матэа»,¹ унтыцоит цгэык еипш хашта,
Хан-хапсадгыл лшьала унапы хьараць кьашьны.
Узцозаргы уцала, уабанзациари, иубап:
Ухэда иахымзааз уан лхақ – цьаханымка уагап!

¹ Ацсуа еибашьцэа Ацсны ахтны-калакь Акэа аныргоз аамтаз, ацсахы, «ананы хьараць» такэажэы матэала иеилахэаны дыбналеит.

АМИНИАТИУРАҚӨА

* * *

Уоны дааиргы – дсасуп,
Июны унеиргы – дсасуп.
Усказ уихэар – дыцсуп,
Ацсы хэа ихоугы – цгэыцсуп!

* * *

Аамта бысалам шөкэы арөеижьзаргы быгытас,
Хапсцазаара амахэ иакуп иаанкылан.
Аха, хабзиабара хөанагоит хамтарс,
Иахпыюло цшеи фартыни хазынкылом!

ХӨАТХӨАТ

Иееитдых дыкэуп, иимбац изнаг
Игэы икэырцоит, игэы карцауеит:
«Умшэан, Хэатхэат!..»
Аха уи агэак, дыкэуцаргы шьта
Ахтэы крауат,
Зегь акоуп, дыцсуеит!..
Ицсы антаз изнаргозтгы
Иахьеипш, ускангы дгэат,
Дынеыжеланы дпаць-пацьуа
Дымнеиларыз Хэатхэат!

АЦШОЫ

Убри дыцшоын, хара днацшоын,
Иуеихэон узыниашаз...
Аха ихата дзыкэшэашаз –
Издырамызт, аиашаз!

АСАРКЪАЛ

Акао, акао...
Икамцо псшьарак,
Асаркьалқәа аҕауа
Дырцәажәоит шыжьы.
Аха имхәәузааитшь
Убарт рыбжьара, –
Саркьал хәычык абжьы?!

* * *

Угыл, аоыза,
Уцәгъа риаша,
Уаргәамцхьейт шәынтә.
Знык уихьейт,
Уейтаир алшоит,
Аха умцсыроуп –
Оынтә!

АЦӘГЪАХӘАӨ

«Доупшәылуп» ацәгъахәаө аихаб изы,
Дадхәалан димоуп имакахы.
Имакаәоуп хәа-цъеи днеигап игәахы,
Идыруейт дышшәартоу уи агәы азы!..

АПОЕТИ АХЬЧЕИ

Поетк дахьатәарымбоз
Мцакьауқрадк ицралон,
Каканцас иблақәа цәкәыншьон.
Хьчак, зқыжә ызызгы
Убасцәкьа шоурак далан,
Аха абга – икәыннашьон!

* * *

Ихцәы шлан Цуцул, ишәит, нас ирхәит.
Саркьак днаныпшылт, днахәит цқьа, даахәит...
Аха ихьз-ипша шьтхысаа инеиуа аабазом,
Ахшыө мыжда, афасааит, ашәыга акзом!

СНАДИ

Снади мыжда, ушьацәхнымсын,
Уахьза, уапыс, пхьа ицаз аеыз.
Иумбои, хразкы абжьы иапысны,
Ишуаанархо амаҳмыз?!

АНАПХАӨ

Шьоук рынапхара Ныз ианилша,
Зегь хабла дхыслон дцәымағхан...
Нас хык сартынчып хәа ихы ицәымығха,
Ддәықәлеит еибашьра.
Аха ахыцәкьа уи дыцкыгцкьашьа
Ивкьан ицеит еацъара!

АЛАХӘА

Алахәа еикәатцәа хтәаит,
иақәшәаз оума,
Иаәахцоит, иахаржәуейт,
азхара калондаз ма!
О, зылпха ҳаура,
изҳаурыз уи рххатәыс?
Ишкырыц икыруейт,
иаҳзаршьуам хара хчыс!

АХӘЫНАҢ

Ахәынаң чмазаоһеит,
Икфуеит, иғызует ишакәым.
Шьта хәшәтәыртак иташәашт, аха...
Ацгәы акәхарушь – ахақым?!

АТАМА

Алзынрак – амахәжжәара, агәәкра
Иштагылаз, цша кәандак нахалт ишьышыуа.
Иәеижьза, уинахыс иааицнахит «апра»,
Ишәтит атама, ахәрақәа шшьауаз!..

Q-ЗИАСК

Ицоит амшын ахь, ицоит икәңа-кәсуа,
Зиаск узахьзасом.
Аха еа зиаск ус цәок игәасует,
Избоит уи амшқәа баша имәасует, –
Хахә-мәрыхә азгазом!

АЛА АЦӨЫНХА

Лажәк иазымфаз акәац, снацшызар,
Алым ду нахагылт иоумаха.
Абжьас хәааит: «Уалымзар –
Уакьымсын ала ацөынха!»

АМАЦМЫҢ

Икацшы-уаркалеиуа, еикәаңхо,
Абла хырца шәтыцла итахаәәо
Ишгылаз, амырхәага аенахьнарша,
Ицеит азамәақәа еикәшьшьа.

АГӨРАҢА

Ахәы аныхжәа, иауан – иашәан,
Уао дазхьампшит уаха.
Ажьякца иафоит адгьыл хьшәашәәф
Зегь зчаңаз агөраңа!

АЛЫМ

Ацстәкәа раҳ – алым ду
амчкәа каңсеит,
Абнаршәыраф аәааицнахит
агәы өарханы.
Агыгшәыгкәа еибарцәааит,
зегь еизеит,
Аха алым ағы изымнеит
ишцсхьазгы иацәшәаны!

* * *

Зхы ньцызгаз азыхь хәычы
Налалар цьара азмах,
Иалахом, уи иалцуеит,
Аха зыхьра азуам еитах!

АБЫРГ ИЗЦААРА

Амшын халон еилаәәо, икәсуан акәара,
Сгәы мыжда, ацәкәырцәицш, еисуан атҳара.
Лара – сбырфын-бырса өажәак дырзыцшын,
«Ихәа абааңс, ихәа!» – игәәкуан цәка амшын.
Нанду леицш, гәаныла срылан ацәкәырца,
Мцашоурак сыцран: «Ишцасхәари, ишца?!»
Зны сқацшьхон пырпылцас, сцәышхон дәәазны,
Ларгы гәыгра мазак дамазан дцәахны.

Илтӕхгӕышъан сгӕы итӕз имзакӕа уа илахарц,
Хацӕдас сӕагылан лӕагъа зегъ насхӕарц.
Сара гӕак ӕыстӕа мусхӕык сакызшӕа схӕаӕын,
Ларгъы цъааала мац-мац анаскъара даӕын.
Уи нахыс сшыгӕырооз, сажӕгӕышьеит, сажӕзеит,
Уи лыла, еизхӕрыла, ӕа онацӕк лашеит...
Нас исахӕишь кӕашъс иумоу, сдунеи, сгӕазхара,
Цъара ирцӕо сымцахара, укаццозар ӕацъара?!

АГӔАМ-САМ КАЦСАРЦӔ

Ааигӕацӕкъа сгыланы сцӕпшуеит
Уи сдунеи млашь алакта.
Схӕыцракӕа мшынцас еилашуеит,
Иацӕипшузеишь шыта хуахта?!

Уи ацӕк хӕара иазхианы
Иубом азӕгы ихы-ифы.
Разкык иртӕрцаз иласны –
Дцӕаа-цӕаалоит ахӕычы.

Ан иахылцалоит агӕам-сам
Иахънейбарцӕо алакӕа.
«Ари учӕап, ари ацсам...»
Игӕыжьжьагоуп ла лнапкӕа...

Ахӕыцгъы ацӕаара дакӕыцт,
Шыта икгӕышьоуп дзызгӕышьуа.
Амшгъы ацӕа хӕашъ ахыцт,
Мрак ӕыцхахоит цъазыцшуа.

Инаипыракшӕа инап хӕычы
Асаби гӕак акрифойт.
Ан, алымша ,цкъа лхы-лфы
Зырлашо ашӕак лхӕойт:

«Нан, сыбла тыцъа, сара сцӕ,
Зегъ рцас бзабаала учӕп.
Уиааип узгаша – нас ишцӕ,
Саргъы сажӕымтӕз сыччап...»

Гӕыграк цӕыцымцаха еикӕуп,
Илхаштмашъ лара лгӕыроа?!
Илкуп уи, аразкыцӕгъа, илкуп,
Шьюк икарыцсаз ачароа...

Абри зегъ уазашӕан иснырт
Хдунеи млашь алактаӕы.
Цӕгъа-цӕыгхамшьа ихалоу мдырк –
Ихан лашоит ахӕаӕы!

АХРА

Сацӕпшгӕышьоит цакантӕ сгылан, ахра ашӕахӕа зхацӕо,
Ццӕтӕа еикӕацӕак уахъ ижӕылоит, «ацыцкӕым»
кӕашъкӕа рацӕо.

Наскъа икӕынд-шӕындуеит ашӕапыцъап, ацша
кӕанда анхъацуа,
Ароаш шӕахӕао хымха-цъымшьа амч-алшара анарзуа,
Еишьтӕйбаца ацкъа тӕартӕз шьюк кыдуп ршаха
еикӕхӕало.

Ахрагъы зкӕаршӕшӕо игылоуп, адыд-мацӕыс
кшоит уанхало,

Аха хӕзшаз, злацха хӕаура, цсымыцкъак
дцӕыркӕар имцан,
Дагъыбылзоит уа хцъанац хрӕӕ ииаша-бцъар наижӕцан!

АЛЫМИ АБГЫЗИ

(Ажәамаана)

Алым аалаган, ахазланцәараз,
Абгыз ианаҗеит аиҳабыра.
Иаргы еицамхакәа иауит ачара,
Икәашеит иныкәгыл ицкьо аҳәыра.
Абгызгы абгацәа ахарҗамыз,
Ицкааны иакит зегь рыҗс апара.
Иоагылахьаз зегьы иреицәамыз,
Есшар иагхон аҗсаса рхыҗхьазара.
Ғнак ахьшьцәа реааибыртан бцъарла,
Абгызажә азәк иеипш ианажәла,
Иоацкьан иоит, аҗсгы агеит аарла.
Атыюра интаҗкеит ишәажәкуаз.
Ари заҳаз алым хәааит ишьтыҗан:
«Шәымцәа-шәымҗшаа, ахархь, шәызәузеи?
Шәара шәцас уи сыуа кәсцоит схаҗыҗан!»
Иаарласзан абгыз ааҗырган атыюра,
Аиҳабыра ду арҗеит, нас уабахәоз!
Аҗсасагы шәазызо игыламыз ишыюра.
Уи акәхеит, алым ду иамазкуаз дабаказ,
Абгызажә оыкәгылт, агәәкәрақәа ирдырган:
Иауц ауан, иагац агон... Иҗәғәаназ ақәәкәа,
Ахьз-аҗша наскьон, аҳәақәа инархыган.
Уимоу, уи абгыз назеит убри аҗынза,
Ашьажәоы ақәыцьмажә иазцеит исасдахьны.
Иакәшо игәыднакылт, иаанмыжь ахы-аҗынцә.
Еибга-еизоыда игыжыит, икамлеит уи акы ахьны...
Адырәаены ианша, ақәыцьмақәа реааизак,
Ижышуа инақәлеит ҳара ҳахьшьцәа ртәыла.
Ақәкәа ҳәа ихысуа атәылахьчаоцәа анеиза,
Ақәлацәа ркәәкәеит акакала еишьҗаргыла.
Иахьагь ҳчархәао тәоуп иштәац еипш аҗыҗағь,
Қәыцьмажәки иареи җелла иаәуп ақәит-қәитра.
Ахьшьцәагы еикәныхла игылоуп зегьы рҗыҗағь,
Ирыхьчоит анцәа ираҗәеишьаз – геи-шьхеи рхакәитра.

А м о р а л ь

Ажәамаана аилкаараз ҳазцари хара ғырххыла,
Аҗсахы дәабыҗза зегь ҳаҗхьа данҳаргыла?

АЛЫМИ АБГАХӘЫЧИ

(Ажәамаана)

Алым ду аҗартышаз инҗарцалан ақарса,
Камчыла ирыпкеит.
Аамҗа наскьон... Абна ду ақ ақәакыра ианарса,
имашьцашәа икалеит.
Аласбеиҗш игәыбзыҗуа аҗыхәа шәпа ақьон
ианнеиуаз абацәа.
Иазхәыцуан: «Иабақоу бжәси мышәхәыси,
исыцәнымхоз сҗахцәа?»
Ғнак хәырцъанк инацал абгахәычы мхыс-хыси,
абзи ақьышәи ааихьшыуа.
Кәтуп, шәхоуп, чашә цахә-цахәуп...
«Исылшаз абри ауп!» ҳәа игәыцхәгәышыуан.

А м о р а л ь:

- Абзиара уны, иаҗала азы, иагару?!
- Мап, иагом рымшуп шыоук ҳара ҳәы.
- Алымгы алымра иазымгыжьыр аурым! –
Иаазцазгы уи акәхап абгахәычы!

АҒАҒА-ҒЫМҗРАХЬТӨ

Ихиазоушә абцъарцас иара инаршә,
Имаҗра иҗак ишикыц икуп ҳа ҳҗархага.
Ахахәгы анурушә иауеит цъара екаршә,
Уаанза ицәаа-цәаалоит, икшарц аеырхага.

Аамтагы тәии-хәазо ицалоит – агәылшьап,
Ахәәхәә аиашацәкья иәфагылоуп.
Шьта изхәарыда: «Иаамтоуп, хәпсы хшьап!..»
Хә хәга хәымга бжь-хыкцәкья анихагылоу.

Цәгья-цәыпхамшьак ахзыргараз дыкәпоит иахьягы,
Уи сияпгыларц о, исашәхә, сызланеири?
Моцарт ду дшыкац еипш – дкалоит нас уацәгы,
Аха назаатәи фәха-фымтрахьтә даузышьтда Салиери?!

АИДАРАШЬТЫХЫ

Владимир Хмаил ихънызылоит

Дцоит ауаа рыжәпара далалан,
Инапыуардынгы тәуп еидарала.
Ацъармыкья ду мшынцас еилашуеит,
Акрыуы ипхзыроаш наиәашуеит.

Ашацкыраз ишьамхкәа дрыхгылан,
Аахәәцәә, атиоцәә рапхья дгылан,
Реидарақәагы наган, даахынхәуеит,
Киносахьацас ихәыцрақәагь аатуеит:

Нанхәә жәипшь рзы Тамшь ақыта,
Агацәә иеихсуан, иарбо ацсырта,
Еизха-зыгья инхоз анхацәә,
Ргәы реанзамкәә, итарзызо рцәә,

Рыюнкәә рыблит мцакьяуқрадла,
Излоухәарызеи уи жәала, қраадла?!
Рырахә-рышәахәгы рхыга иргәит,
Иршьыз – ршьит, инхаз – рыткәеит.

Тамшьтәи амца Кәтолка ижәылон,
Хәра ххыбәар рхы ақәрцон ртәыла.

Агацәә есаaira рымчкәә еизцон,
Кәтол рызгар – Ткәарчалгы ргон.

Уаанзеипш убаскангы икын абаха,
Иааимоузакәә нас тәаха-цсгаха,
Ахырғәғәарта жра дыкәтәә ижуан,
Ақсреи абзареи рыба дынтапшуан.

Аидыслараангы ма ус дыпшызма,
Хәра хәибашыоы дхәызма, дшьызма,
Ауаәеибага иуалпшьа наигзон,
Ацысхәеипш даашьткәыцәәан дигон...

Ашықәсқәә моаст цсаатәшәә ипырны,
Итызтып шытоуп мцала ибылны.
Аха ханхаоы раз ус баша дымоамст,
Амцәыжәәа дыцанакт «аусуоы иккласс».

Дцоит ауаа рыжәпара далалан,
Инапыуардынгы тәуп еидарала.
Акәатәи ацъармыкья ду еилашуеит,
Иразкы дашьтоуп, пхзашала ирхәуеит.

АМЗАҒТӘИ АҒӘАРХЫИ САРЕИ

Сызнымсыц амәәкәә сырнысырц исшәон
Шьяәә-шьаәәла, шьяәә-шьаәәла...
Мчымхарак сияаираз исыжәлар хәә сшәон.
Ақсәәәагәгь дхысуан ицагәхьаз ихәәла.
Икаларызеишь хәә адунеи зегь пшын,
Атра изтагыломызт акы иаршәазшәә амшын.
Атәә зырхуаз амзағтәи дангылан,
Ипхзы ақсата сса аффахәә исеәқсон.
Иареи сареи хшеисац иахьягы хәисон.
Иагьсызгәамтәит аены ахәлара шшоз,
Ицыхәтәәадаз сус хьанта сымч шканапсоз.

Аха смаруга шыскыц искин иаанкылан.
Гэыгэғаракгы сыман, краауаназ ҳайдгылан.
Ашамтазшәә фитит амзаётәи атәархы:
–Узацлабуа дарбан? Иухыччап азәыроы.
Угәы иалымсын, арантәи игәастаз:
Узнысхьоу мацзоуп – узнылахьоу рааста!
Арахь уаагшишь, уара сузгәыкуеит,
Шәә шәгәәкрақәа рхышьтра шәхымларц, исырхуеит!

АМАХӘҚӘА

«Хара ҳауп ари адунеиаәы зегь зылшо!» -
Иехәон амахәқәа, ашәыр рацәә эфаз.
Ирыздырамызт, урт рыцақа рыхәтаақәа шо,
Апсы иацәә рхазцоз адац–пашәқәа зыпсаз!

УАЦӘТӘИ АМШ

Уацәтәи амш сымазам,
Уи сцәыргахьеит шьоукы.
Избом саргама, сымаза, –
Иаламәашьозаргы еакы.

Уацәтәи амш сымазам,
Сыцхқәа ууаза ицоит.
Дауыстаауп са исылазас, –
Дынцәахазшәә ихы сирбоит!

Ажәоан аәы дыказам,
Адгылаә уи даабоит.
Хьызла-пшалагь днагазам, –
Аха иәәхәатәы калоит!

УИ ЦҚЪАНЫ ИКАНАЦ

Исымоу исымаму ахәтаа,
Ишсабхәара, Анан Сағаней?!
Исзынхашоу атц лашә сҗааны,
Сыбжык хәа рхымыюзо геи шьхеи?!

Аҗакгы нхәыцаот: «Изуам ухәтаа,
Ухатәы бызшәә – азыхь лашоит.
Уахылапш, ирымкьашьяаит иуҗааз,
Уи цқъаны иканац – укоуп, скалоит!»

АБРЫСКЫЛ ИБЖЫ

Мап, аамтәи сусқәеи иахьак еинаалом,
Пхынгәы хадгыл амцапшь анаркзоит.
Алакә ҳапы ацалашәы сынҗалеит,
Иску слашарбагагь сапхья илашоит.

Сыцақа ачҗахәа ишәәхәоит ацәыкәбарқәа,
Ахашхақәа ирәыцышәшәа еикәәҗсоит,
Ишҗареипшхеи ахашхаҗәәқәа аханқәа,
Адгылаә ажәоан гәы цзыҗссо!

Ишҗассиру ари хдунеи апсабара,
Дау нацәкысшәа ахахә иакәшоит адац.
Абрыскыл ду идунеи-җынхара,
Цых лашәрамзар ари мыш зымбац.

Ишикьяц еипш, икьоит уажәгы иуыра,
Хазмырбзасо азы игәәғ еизхауеит.
Аеуац тысуанац дызмардахьоу иҗыора,
«Шәымшәан, сыкоуп!» хәа ихәошәа сахауеит!

АНАУР

Беймхэыцкэа рышьтыбжь сдырфыхеит,
Сыцаагь кьалеит, схэыцрақэагь неилашит.
Ашарахь са сыгьых лашьца сыхеит,
Лапш ахьзынамзоз сразк рыцқагь напшит.

Издыруеит, бара быхьыз шыгэхыхгоу,
Бқышө хаақэа цақэ-цақэуа ибылуеит.
Аха гөағ лашөк сакуп, иңсыхыхгоу,
Наурк бдац-пашөкэа рахьтө иаапшуеит.

АЛАХӨАҚӨА

Ақырбжы, дырөагьх ақырбжы...
Лахөажөк кыруа исхоуп иңыруа.
Жьабаак ззаза ҳа ҳкөара иахьықөжью, -
Агөы тэны ишыкоу ауп иснарбауа.

Ақырбжы, дырөагьх ақырбжы...
Шьяуардыншөа адунеи иқөу ынашьауеит.
Са сыхрақэа ғазкит ишазпшыз ахысбжы,
Псхапсжыла ичо зегьы – ргөыргьара еизхауеит!

* * *

Барей сарей уархалтцас халатөан амарчра,
Хгөы кыднахьан аңсаатө-шьапызатө абжы.
Ааскьа ҳкөара хөыгьы ағын ахөарч-марчра,
Уаө дызбылуа цақэ-цақэуа иадырхьан хжы.

Хара иахныруамызт ажөан шңсатозгьы,
Ацөыкөбаркөа бқаруа еимхэыцкэа реипш еилыцьыон,
Иццакуамызт ацх, цөашьцас иштыкөкөозгьы, -
Ҳа хшара цқьа мгыларцаз аңтақэа еизнагон.

БЫБЗИАБАРА АХАРАЛА

Ацлақэа ирхырхьан агөыргьын –
Раңхьазатөи иацөарала.
Аңшақэа савазхьан, сыңшын...
Ба быбзиабара ахарала.

Амра афрына мцеипш ишын,
Сабылуан иара ацарала.
Схы намаздеит назаза амшын,
Ба быбзиабара ахарала!

АҢСАХРА

Амреипш, бзиа бышңазбоз,
Быңсҗазаарамыз зегь рзы!
Ашөтеипш, бзиа бышңазбоз,
Ашөт баөызамыз баргьы.

Ауаатөыөса еилыбхуамызт,
Ирзеипшны ирыбтон разкык.
Маха-маха ицаргьы буамызт,
Ишөхамыз даргьы-баргьы цсык.

Сара хөашагь сағымыз бнықөра,
Ба была исыриашалон схы.
Аха бөеидас, банықөла бықөра,
Сбыңсахит, исгөыдыбцеит ахы!

ДАЦӨШӨОИТ

Зыжөлар еинызкьоз шьөукы,
Инарывахөө ихы-игөҗакы,
Ииашацөкьаны, дмыхөмаркөа,
Иааилихын имахөаркөа,

Ианимцарыңса ахы,
Дықәпеит бҕарцахы.
Иахья шыта дабацои?
Абар дахьнеиуа, дназцои?
Аатрахысцәа дрышьтоу,
Мамзаргы ирзуоу ишьта?!
Дацәшәоит хҕақ, қаҕхзаша,
Аиааира згаз жәлар хиаша!

ХҔҔЫҔШРА АКӨИЦ

«Убылзама?» – бхәеит, бнасыжәлан хаха,
Саалыбхит сыҕхыз сгәәк-цәәкуа сызлаз.
«Уқәыҕшра ацыруа уаркаразшәоуп иаха
Ушыцәаз»... - Бнацәкьар нарылсит ссахәы ишлаз.

Уа хуада хәыч аххахәа изырлашоз хуацьак –
Афы тыкка өа мцаҕшь хаак иазымлашьуам зынза.
Икылҕш-кылзырфоуа иаөазоит сажәра – ацыгә гәәк,
ХҔҔыҕшракөиц хбылтраццышә иахьягәыларшәу икөииза!

* * *

Шьюк ажәала аҕстхәа хырцон,
Рыхыз-рыҕша зегы бакахарц.
Өадантә иаабартә мцак еикәырцон,
Харантә уи аәхәа харҕхаларц.

Даеазных хдыршәон, хдырзызон,
Ххәынтқар мал зшоз имарианы.
Рхатә закәанкәа рхазы иаҕырцон, -
Зегы иахзәиҕшыз тарханы!

АСҚЫЛАҔЫ

Икалап, бхәаазгозар нанду леиҕш, мазала,
Аргама ажәакгы хәтала исызбахәом.
Ицысгәышьоит , абар, ҕба зымбац асқала,
Хәказаароу, мап, иахьяк зынза сгәәхәом.

ҕба зымбац асқала – иазурушь сқалара,
Харцәарц назаза ицысуазар азкы игареиҕш?
Цака ачныш цәәа-цәәауа иаәзацәкьоуп аешьра,
Ачаса исфогы сыршәуеит ацәәкьеиҕш.

Барей сарей хәикәшәоит, хшеикәшәәц мазала,
Хзыхзызо , хзырзымго лахьынца бааҕск хәагоит.
Аамтәикәәтәә ажьяқца иафаз асқала,
Иҕазы-ҕазгәышьоит хазлакақәаз зегь гәхьяаго!

АҔАҔАРА

Аурт асуан, «ахахә» леиуан,
Афы блакьон, хдуней зызон.
Уара, маалықк иеиҕш, хыхь уөеиуан,
«Ҕхьяка шәца!» хәа моак хануцон.

Шьюкы ран лымгәарта итамыз,
Уажәа хатцо, умш рыҕсы артон.
Угәра зымгоз саразек са самыз,
Сыҕс хәыч ҕыхраз, хазшаз иахь ҕастон!..

СЫҔСҔАЗААРА

СыҕсҔазаара амшын лашә иахаөоит,
Аҕба – сгәыҕра надутәеит асқала.
Жәәан-кәәхьча хәра тыҕқәак аноәлоит,
Зака ирацәоузеи, шыта иҕхьазала!

Сыңстазаара – адгьыл хра-ғааоуп,
Лаба-ламысда узхалом цаќантә.
Умәа зыхьчода ианрыцсуа ҳағи-ҳаәеи?
Ғазы-ғазбжьқәоуп иузқауа ҫадантә!

САРА СЫМРА

Сара иансааз мчык оғагылан,
Сааңсарагы цәуо испылон.
Идыршәаз җсаатәк еиҗш сшәаќагәышьон,
Ғсадгьылк сықәын, сынхагәышьон.

Срыцмзырцаз исаәсхәаз хтысқәак,
Ғынч срызхәыцуан уацәтәи сусқәа.
Амчымхара еидаран сацан,
Са сиатәахә – цәахзан сыҗсацан.
Сызхыршьаауазгы уи азы акәзан,
Сзырызгоз зегь – зымәа иҗхьакзан...

Ус, сымра схалоит сыҗхзаша нықәтәо,
«Оф, гәышьа» ҳәа хәыҗшзак снықәтәоит.
Еитнахит ахрахь сшәаҗшь ашәыга,
Хрыжь-хрыжь иршәахәо срашәыга...
Аха сшашьтоу снапқәа рхаха,
Ицоит исхыуаа, - иамам саха!

СЫМШҚӘА РХАНША¹

Иаашар, ахра шлақәа ртәылағ
Сашьтазан лашарак,
Асырты иағыргаз тлазцас
Еилыцьцьон сымәапа.

---

¹ Аханша – ашьтамта.

Иаахәлар, цәґа-зыргарак
Иатәымкәа са сылшара,
Исхәо атқыс изуа
Иаҗнагозарц лабәаба,
Снаскәоит сзыгьларта
Сгәыґра-гәыґәғәарахь,
Уа испылаша сразкы
Ацәыртра сазгәышьлоит.
Ас сгәаќ-цәаќуа салазаргы –
Саамта цхейқәара,
Сымшқәа рханша змырззо –
С-Хымсарацьаа¹ лашоит!

---

¹ Хымсарацьаа – ҫадахьтәи аецәақәа ргәыҗ.

АХҚӘА

Алахьынца.....	3
Ақсуа зыхь.....	3
Сыжәлар рзы.....	4
Ааңынтәи ашәа.....	5
Инымцәазо абзиабара.....	6
«Издыруааз, пхьака зны...».....	6
«Сымхурста-амсыр қяадш...».....	7
Ан.....	7
«Ах, сыхаара...».....	9
Аркьыл сразк амбаә.....	10
Аць.....	11
Ақсахоы.....	12
Адарганцыхәа.....	12
«Игәы иҫоузеишь?!».....	12
«Адунеиаә ирыцхароуп...».....	13
Ахәақәа.....	13
Асаркьартәао.....	14
Апхын шыжь асахьа.....	14
Уацәтәи амш этәхаша.....	14
Сзыцәшәо.....	14
О-мцак.....	15
«Иқәсыргылоит азцаара...».....	15
Ацәкәырқақәа.....	16
Сгәы ашьашьалқәа.....	16
Мрагыларахьтәи ашәшьы.....	16
Ароашқәа рдунеи.....	17
Аға иҫыора.....	17
Ақәыцьма млашь.....	17
Амаалықь ишьтақәа.....	18
Уацәтәи хдәы лаша.....	18
Аибашьра – адибал.....	19
Ари хдунеи.....	20
Ацәацча.....	20
«О, исгәалашәар...».....	20
«Шәықсқәа зҫоузеи?...».....	20
Нарт-цла.....	21

Жәылароуп.....	21
Ахацарашәа.....	22
Сымшқәа рхыләа.....	23
Сымш лаша ашәшьыра.....	23
Сразкы амш.....	24
Ахцыстаә.....	24
Хғәроа-накәоу.....	25
Хара хшара.....	26
Ахынхәра.....	26
Дыкоумашь?!.....	27
Уаха сҫахзам.....	28
Лара – сара сияаира.....	28
Искуп сара ақскы.....	29
Сара сыңсуа мца.....	29
Сахылоит шыҫа сыюны.....	30
Зегь рцасгы.....	30
Ақсреи абзарей.....	30
Ацәкәырқа псымтәкәа.....	31
Сызнымшәо.....	31
Ицаулазтгы ухәыцра-мшын.....	31
Агәағ.....	32
Аибашьра.....	32
Ауазашәа.....	33
Х-Ақсны ацеира.....	34
«Аиааира-Аиааира!...».....	34
Жәоангәашәпхәра.....	35
Адунеи ахсаалеи сарей.....	35
Ақша.....	35
Арии егыи.....	36
Сәымтра ашәабжь.....	37
«Ацх ахымәасқәа идыршон...».....	37
Мышкы иадамзаргы.....	38
Сымш хәычы амра ду.....	38
Дунеик ағы.....	39
Асабрада.....	40
Сара сыжәоан.....	40
Ахрақәа.....	41
Хәамтазтәи абәодан.....	41

Ашышкамсқәа.....	42
Акәарацча.....	42
Иааирак ахь.....	43
Сара сыпқыңра.....	43
Ххатәы бызшәа змырзуа.....	44
Агәыгра.....	45
Амчымхара.....	46
Ауыстааи сарей.....	46
Знапқәа зызкьаз.....	47
Анызбара.....	47
Сыхгылоуп сыхгылац.....	48
Ашәарыцаа абнаә.....	49
Цис.....	50
«О-цшак еицылоит акацәараә...».....	50
Уи лыбзиабара азыхь.....	50
Атәацла.....	51
Апстхәақәа.....	51
Алашә.....	51
Ацых лашә.....	52
Азын ацамтаз.....	52
Амш кьаә.....	53
Амза.....	53
О-хык зхагылоу ауарба.....	53
Агаза-кәыш.....	54
Ашәшыраә.....	55
Цәгьей-бзиен.....	55
«Ашьхыцқәа гәакуа...».....	56
«Мыцхәза сазәлымхан...».....	56
Быбзиабара ацскы.....	56
Ацыцлақәа.....	57
«Бааит дыроагьх...».....	57
Абзиабара закәу.....	58
Аглам.....	58
Апсыцқара.....	58
Адагьи амаҗи.....	59
Абырг игәыгра прақәа.....	59
Сқәыпшра акәрчыжь.....	59
Тәгалантәи ахәыцрақәа.....	60

Ашьтрақәлара.....	60
Ауарба ду.....	60
Зылахь адақәа пцәоу.....	61
Асаркьалсоы.....	62
Азиас тынч.....	63
Анан Мариа.....	63
Абас иказаап.....	64
Аиаша.....	65
Хдацқәа.....	66
Абажәцла.....	66
Зегь ашәак рхәозарц.....	66
Жәоан аҗтәи абылра.....	66
Имғарц залшом.....	67
«Сара абыржәоуп ианейхызгаз сшьәә...».....	67
Хразкы.....	68
Сыбзагәыроа.....	68
Хзиас ахьышьтра.....	68
Бнаскьар-снаскьоит.....	69
Аиаша-бцъар.....	69
Ақәыцьмажә.....	70
Ааи, иказаап.....	70
Сынасып абжьы.....	71
Имоасыз аецәыш.....	71
Ақьиарей ацшзарей.....	71
Ацәыкәбар.....	72
Анапы хьараць.....	72

Аминиатиурақәа

«Уоны дааиргьы дсасуп...».....	73
«Аамта бысалам шәкәы...».....	73
Хәатхәат.....	73
Апшшы.....	73
Асаркьал.....	74
«Угыл, аоыза...».....	74
Ацәгьахәаа.....	74
Апоети ахьчей.....	74
«Ихцәы шлан Чуцул...».....	75
Снади.....	75

Анапхаю.....	75
Алаҳәә.....	75
Ахәынап.....	76
Атама.....	76
©-зиаск.....	76
Ала ацәынха.....	76
Амацмыць.....	76
Агәраха.....	77
Алым.....	77
«Зхы ныцызгаз азыхь хәычы...».....	77
Абырг изцаара.....	77
Агәам-сам кацсартәә.....	78
Ахра.....	79
Алыми абгызи.....	80
Алыми абгахәыци.....	81
Аәаха-әымтрахьтә.....	81
Аидарашьтыхы.....	82
Амзәәтәи атәархой сарей.....	83
Амахәқәә.....	84
Уацәтәи амш.....	84
Уи цқаны иқанат.....	85
Абрыскыыл ибжы.....	85
Анаур.....	86
Алаҳәәқәә.....	86
«Барей сарей...».....	86
Быбзиабара ахарала.....	87
Ацсахра.....	87
Дацәшәоит.....	87
Хқәыпшра акәиц.....	88
«Шьоук ажәала...».....	88
Асқалаәы.....	89
Аәатара.....	89
Сыпстазаара.....	89
Сара сымра.....	90
Сымшқәә рханша.....	90

Илиа Хазарат-ипа Лашәрия

СЫМШ ХӘЫЦЫ АМРА ДУ

Ажәеинраалақәә

Аредақтор **Р.З. Лашәрия**

Атехредақтор

Акорректор

Компиутерла аиқәыршәәә

Л.Р. Чамагәуа

Илья Хазаратович Ласуриа

СОЛНЦЕ МОЕГО КОРОТКОГО ДНЯ

Стихи
(на абхазском языке)

Аформат 84x108/32. Иҕаҕә. аҕь. бҕь. 3,125. Инықә. аҕь.бҕь.
5,25. Атираж 500. Азаказ № 182.

Аҕсны Ахәынҕқарра
“Акыпхь оны”
Акәа, Ешба имәа, 168.